

Pesti (Lipótvárosi) takarékpénztári részvények részletfizetésre, az osztalék biztosításával.

A rendkívüli és folyton növekvő kedveltségű fogva, mely a nyereséget és szilárd befektetést kereső tőke részéről hazánk takarékpénztári részvényei iránt nyilvánul, indítatva érzem magamat: a kisebb megtakarított tőkének is egy oly érték- és befektetési papirt, mint a milyen gyanánt

a pesti (lipótvárosi) takarékpénztári részvények

joggal tekinthetők, az alábbi részletfizetési combinatio által hozzáférhetővé tenni.

A pest-lipótvárosi takarékpénztár, mely mintegy 9 hónap előtt két elsőrangú bankháztól alapított és ezeknek igen jelentékeny takarékpénztári orientációját átvette, ma már legtekintélyesebb takarékpénztáraink sorába tartozik, és az én megjelölt alapos becslesem szerint, már fennállásának első 9 hónapjára részvényenként 5 frtnál többet mutathat ki mint nyereséget.

A nevezett takarékpénztár kétségtelen szilárd állása mellett tanuskodik azon körülmény, hogy egy itteni első bankokból és bankárokból álló consortium a pest-lipótvárosi takarékpénztár részvényeinek maradvékát saját számlájára átvette, és miután minden kétegyen felül áll, hogy a nevezett intézet, melynek serény vezetése és szigorúan szilárd igazgatása köztudomású dolog, üzleti terjedelmét mindinkább tágitandja és helybeli testvérintézetei gazdag jövedelmezőségét némsokára elérendi, ezért részvényei legközelebb magas árfolyamot vannak hivatva elérni.

Mindéz előre bocsátott alapos okoknál fogva a kisebb tőkepenészeknek is ajánlatos

a pest-lipótvárosi takarékpénztári részvények megszerzése, melyek nálam darabját 84 forintjával számítva,

12 havi részletben 7 forintjával

kaphatók, mely esetben mindjárt az első részlet lefizetése után a részvény osztaléka a vevő kizárólagos tulajdonát képezi. Ezáltal lehetőséget nyújtok a t. közönségnek időközönkénti részletfizetések által megtakarított pénzt kamatot hozó, nyereséget ígérő és kétségtelen biztosságu értékekbe fektetni, a mi más papiroknál nem megy oly könnyen.

Ugyszintén eszközölöm e papir vásárlását a helybeli tőzsdén, gyorsan a napi árfolyam mellett, mely ma 50 frt befizetéssel 74 frtot o. é. tesz; ezen papir nálam letébe is maradhat, mely esetben 10 frt. fizetendő darabonként, a többi pedig a részvény átvételénél.

Legkevesebb 50 darabnak és ezen fölül részletekre történő vásárlásánál szabadságot engedek a vevőknek a részletfizetéseket egészen kénye-kedve és kényelme szerint beosztani. Számos üzletbarátainknak és klienseimnek a bel- és külföldön csak azt ajánlhatom, hogy minél előbb határozzák el magukat a pest-lipótvárosi részvényeknek vásárlására, miután a jelenben nyilatkozó erős kereslet mellett biztossággal lehet erős árfolyamemelkedést várni, mely esetben már nem lehetnek képes a fentebb kifejtett jutányos feltételek mellett szolgálni.

Megrendelések utánvétel mellett pontosan eszközöltetnek.

FISCHER M. L.

váltóháza a „Fortunához“ hatvani-utcza 16-ik szám.

1843 (6-6)

A „VICTORIA“ biztosító-társaság,

mely Kolozsvárott 1865. évben alakulván, 1870. számszámlája szerint máris

3.200.059 ft. 54 kr. biztosítéki alappal bir

biztosításokat elfogad:

- I. Tűzkárok ellen.
- II. Szállítmányi áruk, utoni károsodás ellen.
- III. Jégkárok ellen, mindennemű terményekre. Végre:

IV. az ember életére,

minden módozatokban a legkedvezőbb feltételek és olcsó díjak mellett.

Életbiztosítási példák:

I. Ha valaki családjának vagy kedvezményezettjének halála esetén fizetendő 1000 ft. tőkét biztosítani ohajt, fizet:

Egy 25 éves 19 ft. 70 kr., egy 40 éves 31 ft. 70 kr., egy 55 éves 59 ft. 30 kr.
 » 30 » 22 » 70 » » 45 » 39 » 10 » » 60 » 75 » 60 »
 » 35 » 27 » 20 » » 50 » 47 » 60 » » 65 » 103 » 50 »

évenkénti díjt.

II. Ha valaki gyermekének 18., 20. vagy 24. koréban fizetendő 1000 ft. kiházasítási vagy neveltetési tőkét biztosítani ohajt, fizet:

Egy 1 éves gyermektől 18 koréig 20 koréig 24 koréig
 » 2 » » 40 ft. 20 kr. 33 ft. 60 kr. 24 ft. 70 kr.
 » 3 » » 44 » 10 » 36 » 70 » 26 » 50 »
 » 4 » » 48 » 50 » 40 » 10 » 28 » 80 »

évenkénti díjt.

III. Ha egy jelenleg 28 éves férj és 22 éves neje valamelyik elhalálozásakor, a túlélő részére fizetendő 1000 ft. biztosítási ohajt, fizet 31 ft. 30 kr. évenkénti díjt.

Ezenkívül elfogadja a

tulélési csoportok (Assotiatio) biztosításait is.

Minden biztosítási miveletknél a biztosítottak, már az első évtől kezdve a társaság 50% nyereségében részesítetnek.

Egyéb módozatokra néve s különben is mindenképpen bővebb felvilágosítással szolgálnak a társasági felügyelők, vidéki ügynőkük és

a „Victoria“ biztosító-társaság

vezérigazgatója Pesten, (régii posta-utcza 2. sz., 2. emelet).

Utannomás nem díjazatik.

1330 (2-6)

Kiadó-tulajdonos Heckensat Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1872. (egyetem-utcza 4-ik szám alatt).

36-ik szám.

Tizenkilencedik évfolyam.

Pest, szeptember 8-án 1872.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 frt. — Fél évre 5 frt.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. — Csupán Politkai Ujdonságok: Egész évre 5 frt. — Fél évre 2 frt. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyzet használt petit sor, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krajczárba; háromsori vagy többesori igtatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetőnyelket elfogad Bécsben: Oppelk Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden igtatás után 30 krajczár.

Vajda János.

Az eredeti tehetségeknek minden más pályán úgy, mint az irodalomban, két sors közül egyik minden esetre osztályrészek szokott lenni: ha csekély dolgot produkálnak, a világ, mint egyszerű különcöket hagyja őket menni a maguk után s számba sem veszi, ha ellenben működésüknek rendkívüli eredménye van, nagyobb elismerésben, vagy nagyobb tiszteletben részesülnek, mint a velök egyenlő, de nem oly eredeti s nem oly önálló tehetségek. Csak hogy ez nem jelenti egyszersmind azt, hogy a világ jobban is élvezi és szereti őket, mint a megszokott és megkopott uton haladókat.

Ez mind igen természetes dolog. Az eredeti tehetségek épen abban nyilatkoznak, hogy rendesen új, saját lelki világuk van, melyben sok minden más-ként van rendezve, s melyben a világ is másként tükröződik vissza, mint a közönséges, rendez emberek lelkületében. E külön, saját lelkivilágukból előállított művek, ha értékelenek, távolról sem fizetik meg azt a fáradságot, hogy az ember a művészt szempontjaiba bele élje magát, s úgy igyekezzék őt és művét megérteni és élvezni; ellenben, ha jelentékenyek, még ha egyéni természeténél fogva nem tudja is az ember teljesen élvezni, de ha megéri, már e megértés tanulmány, mert újat ad, s a költő már azáltal is jelentőséget nyer, ha a maga külön egyéni lelkületének értelmes tolmácsa.

A költészet és a költők külön világa, mint lélektani tanulmány, még nem foglalta el nálunk érdemelt helyét az olvasó közönség körében. Ezt márcsak az ismutatja, hogy az élet- és jellemrajzok irodalma kevés keletnek örvend, s azért épen nem is fejlődik. Pedig minő élvezet látni egy költő életét és műveit együtt! Betekinteni mint-életet a természet ama legszentebb titkiba, a hol a szellemvilág kincsei forrják ki magukat s öltik fel azt a bámulatos alakot, mely-

ben a világ előtt megjelennek, és ha többet nem, de figyelmünket, már csak mint természeti tünemények is követelik.

Ha a költő lelki világának eme termékében a benső szellemi tartalom és a kifejezési forma bizonyos fokú tökélyvel egyesülten jelenik meg: az a lélektani érdeken kívül művészeti érdeklődésünket is felkelti, s minél inkább megértjük, annál inkább gyönyörködünk is benne.

Mindezeket nagyon helyén van Vajda János jellemzésénél mondani el, kinek élet-rajzát most épen azon alkalmából mutatjuk

ismert, kevésbé értett és kevésbé kedvelt költője volt eddig a magyar közönségnek, mint akár száz más olyan, a kinek műveit még könnyebb volt elfeledni, mint elolvasni. Vajdát kevésbé olvasták, de írótsársai állandóan voltak iránta annyi elismeréssel, ha nem mindig tudták is eléggé élvezni, hogy kiváló tehetségét soha kétségbe nem vonták. De ime hosszas várakozás után, egyszer (1870-ben) csak a Kisfaludy-társaság megküldi neki taggá választása hírést s most, két évre utána, kiadja költeményeit.

Hol vette magát és hogyan fejtett e sajtósági tehetség? rövid, alig néhány adatból álló életrajza kevésbé mondja meg, de a ki műveit tanulmányozza, e kérdés is világosabbá lesz előtte.

Vajda János 1827. május 7-én született Pesten, de gyermekkorát Fehérmegyében Váralon egy magányos erdei lakban töltte. E szép táj magányában nyerte lelkülete az első költői benyomásokat, s egyszersmind itt tanulta és beszélte a Vörösmarty szülőföldének nyelvét a maga egyszerűségében és erejében. A gimnáziumot Székesfehérvárra végezte, s azután tanulmányait Pesten folytatta, itt Vajda Péternél lakott két esztendeig, kinek magán életében is megvolt az a saját hatása, a mi műveinek természetimádó szelleméből árad az olvasóra. A fővárosban még nem volt annyira megszokott a színészet, hogy e pálya embereit a mindennapiság szemüvegén nézték volna, s a vándor-színészek életébe is elég volt még a „nemzeti nyelv apostolai“-nak varázsából. Így történt, hogy Vajdát is, mint annyi más tüzelkű és ábrán-

VAJDA JÁNOS.

dozó ifjut a világismeret utáni vágy az iskolából egy vidéki szintársulathoz csábította, melylyel tizennégy hónapon át Erdély és Magyarország nagy részét beutazta. Ezután egidőre Acsuthra ment, hol mint gazdatiszti gyakornok töltött egy évet, de

már a másik évben ismét Pesten volt, hol alkalmazást a magyar gazdasági egyetemen talált. Ez időtájon írta első verseit, melyek a Vahot Imre által szerkesztett s Petőfi versei által nagy híre kapott „Pesti Divatlap”-ban jelentek meg. Aztán az „Életképek” írói társaságába is belépett költeményeivel, melyeket elejétől fogva olyan szívesen fogadtak a fiatal irodalom, hogy Jókai, Vas-Gereben, Degré, Lauka, Lisznyay, stb. azonnal baráti körükbe fogadták. Az uri-utcai Pilvax-kávéház kerek asztala, mint ők nevezték a „forradalmi csarnok közvélemény-asztala” mellett Vajda is mindennapos volt, s mikor az ifjuság kis csapatja innét elindult, hogy 1848. márcz. 15-dikén a forradalmat kikiáltja: a sereg élén ment s később megválasztották a bécsi forradalmi ifjuság üdvözlésére ment küldött-ségnek is egyik tagjává. E lázas napokban egy pár utcai szónoklatot is tartott a népnek, melyet nagy lelkesedéssel fogadtak. A függetlenségi harc megkezdődésekor, mint később Petőfi, ő is kardot fogott; beállott közönvédeknek, de nemsokára tisztá lett s 1848. július havától egész a kapitulációig részt vett a hadjárat minden viszontagságaiban. Forradalmi élményeit egy kötetben le is írta „Egy honvéd emlékiratai”-cím alatt, mely a Corvina kiadásában 1868-ban jelent meg.

A forradalom után, mint mindazon honvédtiszteket, a kik előbb a császári hadseregben mint főtisztek nem szolgáltak, büntetésül őt is besorozták a császári hadseregbe közembernek, s a Konstantin nagyherceg nevére nevezett ezrednél egy évet töltött Olaszországban, mely rá nézve ismét tapasztalatokban és tanulságosan folyt le. Visszatérte után egy ideig vidéken időzött, míg 1853-ban barátjai hívására Pestre jött, s tovább folytatta többször félben szakadt írói és költői pályáját.

Hírlapírói foglalkozása 1855-ben kezdődik, mely évben egyszermind két kötet munkája is került ki sajtó alól s neve és egyénisége egyszerre kivált a szokásos „tehetséges ifjú költők” sorából. „Béla királyfi” című költői beszéde az akkori irodalmi termékek közt nem kis figyelemmel és dicsérettel részesült; kisebb költeményeiből kiadott kötete pedig a dicséret és megtámasztás sorsát csak természetesen volt hogy ki nem kerülte, mert abban már teljesen kifejtve látszanak meg mindazok a tulajdonságok, melyek költői egyéniségét jellemzik. — A hírlapírást a Bécsben megindult s később Pestre költözött „Magyar Sajtó”-nál kezdte, mint újdonság- és tárczairó s egyszermind a lap színbírája. Ez is okozta némileg, hogy „Hidkő” című tragédiája, midőn a nemzeti színházban előadott, az író társak előtt sem irgalmat, sem kegyelmet nem talált. A „Magyar Sajtó”-nak később egyidőre szerkesztője is volt, de csakhamar abban hagyta. Hanem volt egy más vállalata, mely hosszú időn át virágzott s ez a „Nővilág” című szépirodalmi lap volt, mely 1857-ben mindjárt megjelenésekor 2500 előfizetővel indult meg, mely addig szokatlan nagy szám volt a magyar szépirodalomban. E lapot kevés félbeszakítással 1864-ig szerkesztette s azon idő alatt költeményei nagy részét itt tette közzé. 1858-ban költeményeit újra forgalomba bocsátotta, megtoldva („Új dalok” cím alatt) egy harmadik részzel az előbb két szakaszból álló kötetet, s ehhez járult 1860-ban egy másik kötet „Vészhangok” cím alatt. E két kötet vers, a szerző által megválogatva s az újabbakkal kiegészítve, képezi a most kiadott kötet tartalmát, mely „Kisebb költemények” cím alatt a Kisfaludy-társaság kiadásában jelent meg.

Még két munkáját kell fölemlítenünk s ez két röpírát, melyek a megjelenés idejében szokatlan zajt keltek. „Önbírálat. Irta Arisztidesz.” (Lipese 1862.) cím alatt egy száz és néhány lapnyi füzet volt az első, mely a szerző eszméit nemzeti életünk több oldalára nézve, vázlatos és rhapsodikus alakban, de hazafias melegséggel, erőteljes nyelven adja elő. Ezt a „Polgárosodás. Irta Arisztidesz.” (Pest. Kiadja Heckenast Gusztáv. 1862.) követte, mely az előbbinek részint folytatása, részint kiegészítője. Az európai polgárosodásra akarja nemzetét erős, szenvedélyes, rohamos nyelvel és eszmékkel inkább sodorni, mint tanítani, s a mélyen érző és nemzetét szenvedélyesen szerető költő az erőszakos túreltelenségben minden iránt, a mi civilizálatlan, minden lapon előttünk áll s messze háttérben hagyja a reflektáló bölcsész higgadt észjárását. Innen van, hogy ezt némelyek el is akarták vitatni, míg mások rajongással fogadták az álnévű szerzőt az irodalom mezején s benne egészen új embert vártak, holott csak a tér volt új, melyen a szenvedélyes lelkű költő nemzete elé került, holott neki verseiben az agyon-énekkel oly ritkán szokott udvarolni.

E művekben Vajda János egyénisége teljesen kidomborodva marad fenn, mint külön álló egyén, a kit nem igen lehet másokhoz hasonlítani. Egy kitűnő költőnk (Tompa) mondotta volt, hogy mily eszméletlen dolog legtöbbször a költőknek olyatón megmérése, hogy alakjokat, vagy műveiket másokéhoz hasonlítják. „Omnis comparatio odiosa!” — fakadt ki — mérjenek engem saját rőfömmel! Vajda Jánost is ily módon, saját rőfjével kell mérni, ha valaki méltányolni akarja. A ki rendes műszabályokhoz akarja mérgetni, annak nem fogja megnyerni tetszését ama féktelen, mondhatnók erőszakos szenvedély, melyet pedig — kivált szerelmi dalaiban — a leggyöngédebb érzélemmel párosít, s még kevésbé ama, hogy úgy mondjuk, óskori vadon érzékiség, melyet másfelől a legcsapongóbb ábrándosság és szinte légies fellengés mérsékel. E szokatlan, ellentétes vegyületnél egyes versekben a zordonabb elemek, míg másokban a gyöngédebb, nemesebb alkatrészek jutnak túlsúlyra, de a „Szerelm átka”, „Gina emléke” című verskörök (cyclyus) egész sor költeményében s a „Tavaszi felé” című versek utóbbikában és sok más dalában is ama chaotikus elemek oly tiszta vegyületben jelennek meg, hogy bennök a lyrái érzélem nem egyszer megindító tragikai hatásra emelkedik. Vannak költeményei, melyek a kerekded egység és alaktökély tekintetében is kifogástalanok, értvén az alak szépsége alatt nem csupán magát a rimek és lábak szabotosságát, de a nyelvnek a költemény hangulatához és tárgyához mért dallamoságát és élénk színezetét, a mely tehetség csak a hivatott költők tulajdona szokott lenni. „Vajda a leglagyabb s a legkeményebb anyagból dolgozik”, mondta róla a „Budapesti Szemle”-ben Erdélyi János, maig is egyetlen, részletesebb elemzője költeményeinek, ki lelki világáról szintén találóan írja, hogy „sebébe nyilvessző tört, vagy szívében falánk maradt. Versei úgy mutatják, hogy valamely nehéz borongás árnya iródott lelkére; innen költészetében a keserűség, innen az egészen öntépelődésre mutatkozó színezet, a kinkacozos gúnya, sarkastikus fájdalomassága”. A ki ezt a forradalmi bukás s a keserves évek hatásából és egyéni, másnemű csalódásokból is megértette s igyekszik a költő lelki világába helyezni magát és egyes költeményeknek, néha excentricus helyzeteket elfogadja: ha nem is

mindig kellemes, de a legtöbbször erős gyönyörben találja meg jutalmát. Az édes az erőssel nála gyakran egyesül s tulfinomult érzék, ellágyult izlés őt kevésbé élvezheti, sőt az ilyenek tetszését általában kerülni látszik.

Ezek azok a jellemvonások, melyek általában Vajda Jánost költőink közt minden másoktól föltűnően megkülönböztetik, s ha hosszasan időztünk e helyen jellemzésével: fejtsa meg az, hogy róla keveset és ritkán szóltak s a közönség még folyvást adós neki azzal, a mit pedig a forradalom után kifejlett költő- és kor-társai közül egy sem érdemel meg inkább — a méltányoló elismeréssel. A Kisfaludy-társaság megtette a magáét: a költőt soraiba fogadta, műveit újra a könyvpiacra segítette s most a közönségen a sor, hogy vegye és olvassa.

Vajda János költeményeiből.

A vörös sipkás.

(1849.)

A régiekből ide hoztam,
Kik éve együtt harcolunk.
Miért alunnok át az éjt,
Ha nem virad több hajnalunk?
Ma még igyunk! jó bort ide!
Éltessük a magyar hazát,
Hadd mondja holnap a világ:
Voltak — hős volt mindogyike!

Jer, hadi zászlónk bokrétiája,
Ólembé jer, szép hadleány!
Mindössze sem sokan vagyunk,
Hadd járja csak a bor után.
Pár óra még, s e hűlt ajk
Hazám földjét esköljia meg.
Külszátok majd többiek
Helyettünk: éljen a háza!

Mit ér az, a mit eddig éltem?
Mi hozzá e pár pillanat?
Halhatnók csak még egyszer igy,
Elhagynám mennyországomat!
Élet, kibékülök veled,
Kibékülök halálomért;
Áldlak, hazám, e szavadért:
Volt — nagyobb hőst nem szülhetek.

Virad: föl! föl! Mi haszna várnök
A fejlődő nap sugarát;
A csatátér hozandja meg
Halszánk éjének hajnalát.
És napja lez vérünk tava,
Sugári öszes seibeink;
Hadd mondják el testvéreink:
Ők voltak és él a háza!

Tavaszi felé.

Én már kijártam, elvégeztem
Az egész életiskolát.
Komédia csak már előttem
Maga a zord valódióság.

A nagy természet csak diszitmény,
És zenekar — az elemek;
Az élők benne szerepelvén,
A hogy szerzék az istenek.

Nem ismert más világ lakói —
Ezek a tisztelt publikum.
Egy-egy halál a bemenetlőj —
Örökre — nem sok; — bum bum bum!

Itt egy vigjáték, ott bohózat;
Választja a ki mit szeret.
Abban csak illón mosolyognak,
Ebben röhögni is lehet.

Majd vadregényes rémtörténet,
Vérezgő ziványdarab:
A főfő rabló sorra köttet
Kontár, szegény tolvajhadat.

Van opera és látványosság.
Villám megüt egy gyereket.
Hol benne a költő-igazság?
Koholj ki rá — vagy ne keresd.

Ha vége van a felvonásnak,
Az éji kárpit lecsik.
A nézők bölcsen kritizálnak,
Osz! az egészét feledik.

Másnap megint csak az a játék.
Hírdetnek új komédiát,
Pedig csak névben a különbség.
S ez igy halad tovább, tovább.

Boldog, ki mindig ujnak látja,
S nem lát a színyfalón belül.
Kit csalogat a színi álca,
Ki a játékokkal sír, örül.

De engem már többé nem ámit
Rémes homály, csálóka fény.
A titkos, örök lény sugását
Jól halloom a szín fenekén.

Örömmek, fájdalomnak könnye,
Vér, mely ártatlan ömlik el —
Ki van csinálva mind előre;
Mert ennek mind igy lenni kell!

Sejtem, hogy eszközök vagyunk csak,
S e gyarló élet nem a cél.
De átka van csak e tudatnak;
Tovább, jobb hitre nem segél.

Mert semmi sem tökélyes itt len,
És igy lemondásom sem az;
Érzés, tudás bevégezten,
A mit beszéltem, sem igaz.

Hiába mondom: semmik vagytok
Hírfény, dicsőség, hatalom;
Hogy már szívem csak gazdag sírbolt,
S e férgelgetet rég unom...

Hiú szenvedés, balgatagság,
Hogy már szívemre mi se hat,
Hogy a mi volna benne hívság,
Küzi gúnyos gondolat...

— Ah, mert ha járok a tavaszban
És látom, hogy-völgy mint virul;
Szűz rózsabimbó szép hajnalban
Hogyan nyílik ki, hogy pírul: —

Eltörpül szégyenbédve minden
Hiábavaló bölcsélet;
Mint aeolhárfa, emlékemben
Zendül búbajos éneked —

Tündérvilág, bezárt éden:
Gyermekek, első szerelem!
S egyszerre csak fáj, fáj a szívem,
És könybe lábad a szemem...

Három cseresznyemag története.

I.

A 40-es évek elején Bécs egyik szállodájának éttermében több fiatal katonatiszt végzé esti lakomáját. Az asztalon tekintélyes mennyiségű pezsgős-palaczk állott lenyakovza, újabb fényes biznysággal annak, hogy vannak ünnepek, a mik a csatában, ha vért ontanak is, az csupán a magok vére. A villogó szemek eléggé tanusíták a csak az imént lefolyt ütközet heves voltát s az emelkedett hang, melyen a társalgás folyt, nem hagyott kétséget a felől, hogy bizony az utolsó szálig kivégzett ellenség is vitézül küzdött, s még nem lehet tudni, vajjon a diadalmas sereg is nem számítand elesetteket soraiban, valahol az asztal alatt.

A többi vendég mind kiszállingózott már apránként, a pinczerek kezdtek a lámpákat eloltogatni, csak a vigadó asztal környéke maradt kivilágítva. A csiklandós adomák, a kényes kalandok, végbevitt hőstettek és hihetetlen bravourok elbeszélése s a fel-feltörő kacaj arra látszott mutatni, hogy ugyan öreg hajnal lesz, a melyik ezeket haza veti. Oda künn tombolt a vihar, a szél erősen csapkodta a kövér esőcseppeket az ablak üvegeihez s egy-egy vakító villámlás után tompa mennydörgés dübörgött bele a vigadók harsány kacajába.

— Éljen Stahl Armand báró, a mi szives

házigazdánk, éljen! — rivalt fel a társaság, s valamennyi pohár sietett összecsendülni azéval a fiatal századoséval, a ki a fal szögletében ült s a társaság központjának látszott.

E pillanatban feltárult az étterem ajtaja s belépett rajta egy állig köpenybe burkolt ember, mélyen arczába húzott siphával, lovagló csizmában. Az egész ember egy csúron víz volt s egy pillanat alatt víztócsa támadt körülötte, a mint szétvetve köpenyét a szomszéd asztal mellé letelepedett s odavágta a sipháját a mellette levő székre, hogy szinte loccsant. Öszbe csavorodó, rövidre nyírt haju kis szürke ember volt. Nem sokat látzott törödni vele, van-e még kivüle is ember a teremben s szólanul jelzé a hozzá vánszorgó álmos pinczérnek, hogy hozzon valamit enni.

A vidám társaság egy pillanatig bámulva tekintett a különös idegenre, ki ily szokatlan időben, mintha csak igazán a szakadó felhőből pottyanna ide, és se lát, se hall, azon vizesen, még köpenyét se vetve le, farkas étvágygyal neki áll az evésnek. De a társalgás csakhamar megindult, még pedig, a mint ily felmagasztalt társaságnál nem is képzelhető másképp, az idegen rovására.

— No ez is jó madár lehet, hogy ilyen későn jár, — jegyzé meg az egyik, elég hangosan, hogy az idegen meghallhassa. De nem látszott rajta, hogy meghallotta, evett tovább.

— Jó madár hát, bizonyosan bagoly, az ilyenkor delel — mondá meg egy másik, jól megkaczagván saját banális élczt.

— Valami szerencsétlen férj lehet, a kit az esőre kergetett a felesége, — folytató egy harmadik.

— Vagy valami muzsikus, a ki most dühös, hogy éjfélig kellett trombitálnia az orchesterben — és ez igy ment tovább jó ideig.

Az idegen pedig, mintha csak köből lett volna, fel se látszott venni a gunyos megjegyzéseket, a mik ugy szakadtak nyakába, mint odakünn az eső, hanem lenyelvén az utolsó falatot is abból a sajtóból, a mit előbe talált, leöblíté egy pohár vízzel, s kinyújtván lábait, mereven bámult maga elé.

Ez a passiv resistentia egészen kihozá sodrából a katona-tiszteket. Intéznek hozzá egyenes interpellációkat, még pedig olyan formában, a mi igazi férfi vértét nem szokta hagyni felforratlanul, szólnak hozzá olaszul, angolul, francziául s a mivel Európá valamennyi nyelvén. Ez az ember vagy süket, vagy olyan vastag a bőre, hogy nem érzi a szó szuró hegyét. Ezzel másképp kell elbánni. Micsoda neveltlenség figyelemre se méltatni ily kifogástalan gavallérok leereszkedő insultusait!

— Megálljatok, majd elbánok én vele, — szólt az, kit társai Armandnak szólítottak, — fogadom, hogy ezt aztán észreveszi csakugyan.

Azzal elővett az előtte álló tányérból egy piros cseresznyemagot, hüvelyk- és mutatóujja közzé csipette s elkezdett czélozni.

— Most mindjárt eltalálok egy érzékeny részt, — folytató, még mindig czélozva a cseresznyemaggal, — tekintetek a bal fülére.

Abban a pillanatban összecsapott az összeszorított két ujj, s a következőben a nedves cseresznyemag vörös pettyet hagyott a jövevény bal fülén.

Az idegen összereszt. Főlemelte fejét s ránczolt homlokát hordozta végig tekintetét a felkaczagó társaságon. Aztán csendesen megkereste az előtt cseresznyemagot az asztalon s az étlapról egy darabkát leszakítva, abba takargatta s lassan, nyu-

godtan a zsebébe rejté, s azzal nézett maga elé tovább.

— Mi az ördög! — kiáltott fel egyik a társaságból, — hiszen ez se nem férj, se nem muzsikus, hanem bizonyosan kertész. Fogadni mernék, hogy azt a cseresznyemagot elülteti odahaza.

— Hátja valami kedvese van a vén latornak s annak csinál belőle fülbevalót? — mondá egy másik.

— Haha! ilyen öreg és gyöngéd ajándék a kedvesnek. Istenemre, nem rosz, — kaczagott a harmadik.

— Ez a fülfüggő legalább emlékeztetni fogja valahányszor rá néz, hogy a fülén fogva jutott hozzá — folytatá egy másik czimbora, — de a patvarbal fél fülfüggőt csak nem ajándékozhat a kedvesének, kinevetné vele. Ilyen zavarnak csak nem tesszük ki szegényt. Armand segits a bajon, hadd legyen páros.

És nem igen kínáltatta magát s egy vörös petty a szürke ember balkarján rögtön jelzé, hogy a második cseresznyemag is eltalálta czélpontját remekül.

Az idegen megkereste, papírba takargatta és zsebre tette ezt is hideg nyugalommal, csakhogy most már szket cserélt, szemközt ült a báróval s mereven a szeme közé nézett, mintha örökre emlékébe akarta volna vénsi azt az arcot.

— Nézzétek már ezt a hüllőt, ugy látszik, kezd már melegezni a vére, — mondá az egyik bajtárs a bárónak kacagva — most már legalább látjuk, hogy szeme van. Előbb még ezt sem tehetjük fel róla.

— Dehogy van, dehogy van, — riadt vissza a báró egész ingerülten, — csak a helye van a két szemének, annak a körét most én mindjárt eltalálok ezzel a harmadik cseresznyemaggal, mert épen ide tartja, s ha még arra sem szólal meg, akkor aztán tudhatjátok, hogy ez az ember se nem süket, se nem néma, hanem — gyáva.

Az utolsó szó kimondásánál a kippantott cseresznyemag foltot hagyott a jövevény homlokán, épen a két szem között, olyan kerek piros sebhelyet, mint akár a golyó.

Az idegen eltette azt a harmadik cseresznyemagot is a többihez, azzal leolvassván vacsorája árát az asztalra, fölkel, összefogta mellén a vizes köpenyt s csendes léptekkel oda járult a tiszték asztalához egész közel, egyenesen oda, a hol a báró ült.

A tiszték bámulva néztek rá.

Az pedig megszólalt komoly, szilárd hangon.

— Kapitány ur! ön katona, ön nemes s azt hiszem, becületes ember. Ön joggal fogná magát menthetni holnap, hogy egy idegen ember ellen felhevült állapotában követelt el sértéseket. De ön ezt nem fogja tenni se holnap, se aztán. Három záloga van önnek nálam; biztosítom, hogy nálam jól meg lesz őrizve mind a három, mind addig, míg ön ki nem váltja, mint katonához, mint nemeshez s mint becületes emberhez illik.

E szavak érthető, nyugodt hangon voltak elmondva. A tiszték egyszerre némák lettek a meglepetéstől; valami parancsoló, valami ellenállhatlan méltóság volt abban a hangban s az azt kísérő tekintetben, mely tisztelget, mondhatni subordinációt parancsolt.

Báró Stahl Armand egészen meg volt dermedve a varázs-téknél alatt. Egy pillanat alatt kiparólgott fejéből a borgós s megszégyenülve érezé, előbbi magaviseletének megalázó voltát.

Megindult hangon válaszul:

— Uram! nem szükséges holnapig várnom, hogy belássam, mennyire méltatlanul,

mennyire czudarul bántam önnel. Kész vagyok most mindjárt megkövetni önt. De belátom azt is, hogy ön ezzel nem érheti be a durva sértegetés után s én csak megtisztelve fogom magamat érezni, ha önt ismeretlenül is bármintemü elégtétellel kiengesztelhetem, bármikor.

— Ilyen választ vártam öntől, — felelt az idegen, — ketten a jelenlevő urak közül lesznek szivesek segídeim lenni, s úgy intézkedni a dologban, hogy reggel hat órákor már tovább utazhassam, ha ugyan a száza-

A harkányi fürdő.

Baranyamegyében, félóránira Sıklóztól s két óránira Pécsről, az elterülő hegylancz déli oldalán Harkány falu mellett gyönyörű kies vidéken fekszik a fürdő, melynek rajzát mai lapunk hozza.

A fürdő a Batthyány-család sıklói uradalmahoz tartozó nagy angol-park közepén terül el. Németújvári gr. Batthyány Albert 1823-ban a sıklói uradalmat elborító posványok lecsapolását elrendelvén, a munkások akkor akadtak rá a természetes meleg forrásra, mely kitűnő gyógyerejénél fogva hivatta van a harkányi fürdőt hazánk első rendű gyógyfürdőinek sorába emelni.

porodtak az iránta támasztott igények is, s így történt, hogy elhatározták a meleg forrásba még mindig befolyó hideg vizet tökéletesen elrekeszteni egy artézi kut furása által, melylyel Zsigmondi Vilmos bányamérnök meg is bizott a feladatának annyira megfelelt, hogy 1866-ban a kut teljesen elkészült s most óránként 45,000 akó 50° R. hőmérsékű vizet szolgáltat, mely Than Károly egyetemi tanár vegybontása szerint a kénforrásokhoz tartozik s főalkatrészét a szénelgőkének képezi. Találhatik benne még nagy mennyiségű szénasavas szikéleg, iblany és büzeny; továbbá légnekem, melyek gyujtva kékes lánggal égnek.

SZALLODA

SIKLÓS VÁRA ÉS VÁROSA

FÜRDŐHÁZ

GYÓGYFORRAS

Harkányi fürdő és vidéke.

dos ur golyója szekerelem elé nem gördül. Jó éjt, urak!

A kis szürke ember e szavakkal sarkán fordult, a terem legtávolibb zugában három széket helyezett egymás mellé, azon végig fektűt s egy perc múlva már jóízűn aludt.

A zajos katonatisztek pedig csendesen kifuztették számlájukat s azzal valamennyi oda hagyá a termet halkan, lábujjhegyen.

(Folyt. követc.)

Az uradalom tulajdonosa hírét vevén a meleg forrás gyógyhatásának: azonnal intézkedett, hogy a forrás kuttá alakíttassék s attól a bele tóduló hideg víz elzárassék, mely czéliből ismét nagyobb mérvű csatornázási munkálatokat végeztetett. Később ideiglenesen néhány fürdőszobát, éttermet és konyhát emeltetett deszkákból s 55 holdat, a fürdő jelen területét kihasítván, letette a fürdő alapkövét.

Fia, Batthyány Kázmér, utolsó szabadságharozunknak ez előkelő hőse és mártíra, folytatóván atyja munkáját, fölépítteté a jelenleg fennálló díszes szállodát, a felső és alsó fürdőhelyet s tömörködés költséggel gyönyörű parkot teremtett a mindinkább hirre kapó fürdő körül.

De a mint a fürdő hire növekedett, úgy szá-

A víz tiszta, átlátszó, de a vele érintkezésbe jövő tárgyakat tiszta kénből álló sárga kéreggel vonja be.

Használatát a következő betegségekben ajánlják: a közsvényes bántalmaknál, csúznál, alhasi bajoknál, gyomorhurut és gyomorgörcsnél, a görvél- és angolkórúknál, kőbántalmaknál, női és szem-bajoknál, zsabáknál, a higanykór alakjainál, s küllerőszak által okozott bajoknál. Ellenszerű szolgál továbbá a vérbőség- és vértorlódásoknál, gutaütésre való hajlamnál, vérfolyásnál, vérköpésnél és lobos betegségeknek, minden lázzal járó kór-állapotnál, stb.

A forrás vize két módon használtatik: ivásra és fürdésre.

A fürdő-épület két osztályból áll, a felső 24,

az alsó 16 káddal van ellátva. A fürdőszobák kényelmesek, magasak és világosak.

A fürdő-épületben van az artézi kut, mely a fürdéshez és iváshoz szükséges vizet szolgáltatja. A magasra feltóduló meleg-víz gép segítségével vitetik a helyiségekbe s ugyanez a gép szivattyuzza a szükséges hideg vizet is.

Van ezen felül a szegényebb osztály részére, mely nagy tömegekbe gyűl ide bucsura a gyűdi Szűz-Máriához, egy nagy közös uszoda.

A szállodában 67 kényelmes szoba van berendezve, de a közel Harkány falu lakosai is mintegy 300 szobát bocsáthatnak a vendégek rendelkezésére. A szállodában tárgyalóterem, tekeasztal és olvasó szoba van berendezve.

Néhány lépésnyire a szállodától van az étterem, udvaron sétánnyal, melynek árnyában az étkező asztalok vannak felállítva.

A park, arnyas facsoportozataival ma már 80 holdra terjed, izletesen van berendezve s a vendégeknek mind szellemi, mind testi igényéről annyira gondoskodva van, mint csak kevés magyarországi fürdőben.

Félóránira van a fürdőtől Sıklós, a Gara nemzetség híres vára, hova az ország főnemessége 1401-ben az erőszakos Zsigmond királyt elzáratta s fél évig fogva tartotta. A király börtönül szol-

IV. Obrenovic Milán, Szerbia fejedelme.

Állítólag e szavakat maga Zsigmond véste volna a falba. Sıklósnak egy tökéletesen ép török mecsetje is

Milán fejedelem 1854. aug. 22-kén született Jassyban. Atyja Milos, az I-ső Obrenovicnak unoka-öccse, kapitány volt oláh szolgálatban;

templomát még II. Géza építtette 1148-ban. Látogatott bucsujáráhaly.

Egyáltalában a harkányi fürdőnek mind gyógyhatását, mind szép fekvését, mind berendezését tekintve, elmondhatjuk, hogy szép jövőnek néz elébe s rövid időn elsőrangú fürdőhelyiséggé emelkedhetik.

Szerbia új fejedelme.

Augusztus 21- és 22-én Belgrád, a kis szerb fejedelemség fővárosa, nevezetes ünnepélyeknek volt színhelye. Milán szerb fejedelem e napon lett nagykörűvé. Midőn 1868. júniusában a derék Obrenovic Mihály orgyilkosok keze alatt elvérzett, az ország közel állt ahhoz, hogy beláthatatlan zavarokba süllyedjen. De a zavarokban halászni vágyók ezuttal rosszul számítottak, mert az elhatározó perczben szilárd és határozott férfiak vették kezükbe a kormányt, az előkészített forradalom kitörését megakadályozták s az Obrenovic-család legutolsó férfitagját, a kis-korú Milánt, fejedelemnek kikiáltották és ez utóbbi teljeskorúságáig kormányzóságot állítottak fel.

Szerbiai népviselet.

gált terem falán még ma is tisztán olvashatók a következő sorok:

MISIT DEVS MISERICORDIAM SVAM SVPER ME ET ERIPUIT ME DE MEDIO CATVLLIONVM DORMIVI CONTVRBATVS.

van még, melyet a keleti zarándokok el nem mulasztanak fölkeresni.

Közeli kiránduló helyet képez Gyűd helyisége is, a sz. Ferencz-szerzet zárdájával, melynek ódon

anyja szül. Katargiu bojáró. A fiatal fejedelem gondos nevelésben részesült, melyet most már az élet küzdelemteljes iskolája fog befejezni. A kormányzóság, mely az utolsó négy év alatt Szerbia

ügyeit intézte, nem a legkeveset több viszonyok közt adja át a tapasztalatlan ifju kezébe a kormány gyeplőit.

A fejedelem nagykorúsítási ünnepélye aug. 21-én nagy pompával vette kezdetét. A főváros már néhány nappal előbb ünnepi szint öltött magára. Belátatlan tömeg hullámszórt föl s alá a fellobogózt utcaikon a virágokkal behintett díszes tereken. Este, mint az ünnepély előestéjén, Belgrád városa fényesen ki volt világítva. Óriási fáklyásmenet vonult „szivó!” kiáltások között a fejedelem palotájá elé, hol több dalegyet néhány nemzeti dalt énekelt el. Ennek bevégeztével a nép hangosan megéljenozte ifju fejedelmét, ki az erkélyen többször megjelent.

A tulajdonképi ünnepély napja aug. 22-ke volt, mely napnak reggelén Belgrád ormairól 101 ágyulós és közt hirdették ki a fejedelem nagykorúvá lévelét. E napon történt meg a koronázás is a belgrádi főtemplomban a görög egyház szertartásai szerint. A fiatal fejedelem teljes díszben ment a templomba és kocsiában Blaznavác, Risztics és Gavrilovics, a három volt kormányzó kísérette. Az uton mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták s a népsokaság oly nagy volt, a melyet Belgrád csak ritkán láthat. A „Te Deum” után a kormányzók a fejedelem kezei közé tették le hatalmukat. Milán herceg, most már IV. Obrenovics Milán fejedelem, megköszönte kormányzóságuk folyamában tanúsított buzgalmaikat, hozzá-téve, hogy „ő most igen terhes kötelezettséget vállal magára, de annak teljesítése meg lesz könnyítve azért, hogy a volt kormányzók közreműködését ezután is kérni fogja stb.”

Ezután a kormány-közeg, a külföldi diplomáciai s más tisztelő testületek fogadtatása történt meg következő sorrendben: A kormányzók és miniszterek. — A diplomáciai és konzuli testület. — A főpapság. — Az államtanács. — A nemzetgyűlés Belgrádban időző tagjai. — A Belgrád városa által meghívott idegenek. — Polgári és közigazgatási tisztviselők. — A hadsereg főbb tisztjei. — Belgrád város municipiuma s belföld-ről meghívott vendégei.

Az udvari ebéd, melyre a kormányon kívül a külhatalmasságok képviselői, az érsek és 2 püspök, pár szenátor, gr. Hunyady László (Julia hercegnének, Obrenovics Mihály meggyilkolt fejedelem nejeinek bátyja), 3 rumén követ, Dolgorucki herceg és néhány jelentéktelen egyén volt meghíva, két-török kezdődött s csupán egy toaszt volt, melyet a belgrádi legidősebb főkonzul, — az angol — mondott: a garantírozó hatalmak részéről fejezvéni ki a fejedelem iránti jó kívánataikat. Milán ezt köszönettel viszonzta a hatalmasságokra.

Milán fejedelem ifjabbkori arcképét lapunk 1868. évi folyamának 28-ik száma hozta, még akkor, mikor a fiatal herceget — alig 16 éves korában — fejedelemnek kiküldötték. Azóta megnőtt s valamivel férfiasabb lett, de még most is igen fiatal arra, hogy a jelen válságos időkben ügyes kormányférfiak segélye nélkül saját lábain megállhatna.

Másik rajunk a szerb népiséletek tünteti fel híven találva, melyről ezuttal fölöslegesnek tartottuk bővebben írni, miután lapunk 1868-ki folyamában Szerbiáról és a szerbekről egész cikksorozatot közöltünk. S. L.

Magyar népmesék.

V.

A cigány az égen és pokolban.

Egyszer volt, hol nem volt, még az óperenciás tengeren is túl volt, a világon egy cigány, meg két szegény ember. Egyszer ezek így hármán kimentek az erdőre fát vágni. Csak vágják, csak vágják a fát, egyszer megszólal valamelyik: — Úgyan mit kívánánk most, ha az isten egy-egy kívánságunkat teljesítené?

— Én, mondja az egyik szegény ember, azt kívánám, hogy mikor hazá megyek, ott lenne egy tál kolbász, meg egy fehér cipő az asztalomon.

— Én meg, mondja a másik, azt kívánám, hogy egy tál tőrös-lepény lenne az asztalomon. A cigány gondolta, hogy hiába kíván akármit, csak nem teljesedik az be, tréfálni akart egy kicsit: — Én meg azt kívánám, hogy — épen teherben fekszik a feleségem, — mikorra hazá megyek, tizenkét rajkója lenne neki.

No ez abban maradt. Este a mint hazá vitték a fát, be megy az egyik szegény ember a házába, hát ott a tál kol-

bász, meg a fehér cipő; be megy a másik is, hát ott a tál tőrös-lepény; haza megy a cigány is, épen ott találja a bábaasszonyt, tenné le a fát a szögletbe, rákiált a bába: „Ne tegye kend oda, ott gyerek van; tenné a másik szögletbe: „Oda se tegye kend, ott is gyerek van; tenné a kuczkiba: „Oda meg épen ne tegye kend, mert ott két gyerek is van; tenné ide, tenné oda, minde-nütt tele van a ház gyerekekkel, sehova sem lehet letenni, utoljára megharagszik a cigány: „Ejnye disznó teremtetted, hát hány gyerek van itt? „Biz itt — felel a bábaasszony — épen kerekszám tizenkettő.”

Megijed erre a cigány. — No én tizenhárom magammal nem leszek egy háznál, mert az szerencsétlen szám! Inkább elmennék a pokolba kályhafűtőnek.

Alig mondta ezt ki, mindjárt ott termett egy szanta ördög, nyakon csipte, elvitte a pokolba kályhafűtőnek.

A tizenkét rajkó nőtt, növekedett, úgy anynyira, hogy mindnyájan legénykört értek. Egyszer a legkisebbik kérde az anyjától: — Édes anyám, soha se volt nekünk édes apánk? vagy ha volt, hova lett, hogy én sohse hallottam róla semmit?

— Bizony nektek fiam volt; de mikor megszülettetek azt mondta: hogy a tizenhárom szerencsétlen szám, ő nem lesz tizenhárom magával egy fedél alatt, kiment a házból, azóta senki se látta. — No ha így van, édes anyám, majd megkeresem én, haza is hozom.

Evvél a cigány fia elindult világra az apját keresni. Kereste, kereste, már az egész föld kerekességét ősszejárta utána, de csak nem akadt rá.

A mint így keresi egy erdőben, megtalált egy nagy nyárfát, a minek a hegye az égbe ért, a gyökere meg a pokolba. No, gondolja magában, ha a földön nincs az apám, az égen kell neki lenni; fölmelegyek, legalább odafont is szétyelnezek. — Evvel elővett egy fejszét, elkezdett magának grádcicot vágni a fába. Mindig feljebb, mindig feljebb vágta maga előtt a grádcicot, utoljára fölért az égbe.

A mint fölér, széllyelnéz, látja a tömérdek sok lelket a mennyország kapuja előtt álldogálni, de az neki mindegy volt, ellököste őket az utból jobbra-balra, odament a kapuhoz, bekopogtatott rajta.

— Ki van ott? — kérdezi belülről szent Péter. — Én vagyok, a Zsiga cigány tizenkettődik fia.

— Most nem lehet bejönni, várakozzál. — Nem várok biz én, nem az az én dolgom, hanem ereszszenek be, hadd keressem meg az apámat.

— Már fiam, most nem ereszthetlek be, nincs itthon az Isten, majd ha haza jön, avval beszélsz.

A cigány látta, hogy már így sem mire sem megy, kapta magát, behajította a kalapját a kapun.

— Jaj szent Péter uram, befűtött a szél a kalapomat, adja ki! — Kiadnám biz' én, fiam, de messze elgurult, nem is látom; míg érte járnék, míg keresgélnék, a sok ménkü lélek mind bebujkálna a kapu alatt a kutyabejáráson.

— No hát ereszszenek be kelmed, majd megkeresem én!

— Jaj fiam, de ha nem lehet; mondtam már.

— No hiszen jól van, majd bepanaszlom az Istennek, csak jöjjön haza, hogy kelmed benn fogja a más ember igaz jószágát.

Szent Péternek mit volt mit tenni, félt, hogy megpirongatja az Isten, hát beeresztette a cigányt, de megígértette vele, hogy a mint a kalapot megtalálja, visszajön. Meg is ígerte az, de bizony neki eszeágában se volt, hogy megtartsa; nem bánta ő, csak hogy egyszer belől lehetett; megkereste a kalapját, a fejébe nyomta, avval elindult az apját keresni, meg szétyelnezní egy kicsit. A mint így kóborog, egyszer egy dombhoz ér, melynek a legtetetején egy nagy karos szalmaszék volt, körülötte meg sok gyalogszék. Az a nagy karoszék volt az Isten széke, abból meg lehetett látni az egész világot, eget, földet, tengereket; a gyalogszékeken meg az angyalok szoktak ülni. A cigány neki indult a dombnak, mikor az Isten székehez ért, se kérdezt, se hallott, beleült, elkezdett bámulni, hogy milyen messze lehet onnan látni. A mint így nézeget, szemébe ötlök az apja viskója, mindjárt jobban oda néz, hahogy az anyját megláthatná; egyszer észreveszi, hogy a szomszéd cigány épen akkor akarja ellopni az anyja egyetlenegy, nagy ügyel-bajjal lopott malacját.

„No hiszen megállj — gondolja magában — majd

rád jjesztek most; felkap egy gyalogszékot, utána vágja, de biz a még csak közel se járt hozzá; felkap egy másikat, az sem éri, így aztán a harmadikat, negyediket, ötödiket... elkezdett ugyan csak hajigálni az apró székekkel. A mint legjavában hajigáldozik, jön ám haza maga az Isten.

— Hát te mit hajigálsz itt, te gézengúz? — Hogy ne hajigálnék, felséges uram, mikor látom, hogy a szomszédunk el akarja lopni, de azóta el is lopta az édes anyám malacját. Azt akartam oldalba ütni, de nem tudtam.

— Jaj hé, — felelt az Isten, — ha én minden emberhez egy székot vágnék, a ki egy malacot ellop, nem győzőn engem a világ minden fűró-faragó embere se székek. Azért azt mondom, hogy elhorrd magad a mennyországból, mert ebrádon vettelek ki.

Megijedt a cigány, úgy elkoródott, mintha ott se lett volna. Mikor kivül volt a mennyország kapuján, elkezdett gondolkozni, hogy hol lehet az apja, ha se a földön, se az égen nincs? Már bizonyosan a pokolban van, az ördögök vitték el, gondolta magában, hanem nem fognak ki rajtam, elmegyek oda is, majd megtanítom én őket.

Avval elindult, meg sem állott, míg a pokol határába nem ért.

A mint ott megy, mendegél, előtalál egy regiment katonát.

— Hová mégy cigány? — kérdezik a katonák. — Mogyek a pokolba, az apámat keresem.

— De oda ugyan hiába mégy; mi is azért voltunk ott, mert az ördögök ellopják a királyunk egyetlen leányát, azt akartuk visszavenni, de biz' azok nem adták, pedig a királyunk annak ígerte a lányt fele királyságával együtt, a ki visszahozza. Azért jobb lesz, ha tovább nem is mégy, hanem visszafordulsz.

— Biz' én nem fordulok, ha már eddig jöttem, — felelt a cigány legény s odább ment a maga útján. Egyszer elérkezett a pokol kapujához. Bekopogtat rajta: — Itthon van e a Plútó?

— Nincsen.

— No hát adjátok ki az apámat, tudom, hogy itt van.

— Nem adjuk bizony mi, nem bolondultunk meg.

— Hiszen jól van, majd kiadnátok még, tudom istenem, ha kellene.

Az ördögök csak nevétték; a cigány meg se kérdezt, se hallott tovább egy szót sem, hanem elővett egy ásót, elkezdett lépegetni a pokol kapuja előtt előre és hátra, az ásóval pécezgette a helyet szelítibe-hoszába. Meglátja ezt egy ördög, oda megy hozzá: — Mit csinálsz te, cigány legény?

Biz én csak egy templomot rakok ide, hogy se ki, se be ne járhatatok a pokolba, míg az apámat ki nem adjátok.

Megijedt erre az ördög, mindjárt beszaladt, kihozta az öreg cigányt. — No itt az apád, most már mehatsz dolgozra.

— Hohó! nem addig van ám az, ha az imént ki nem adtátok, egy tappodtat sem megyek addig, míg a királykisasszonyt is ki nem adjátok.

— Jaj cigány, csak azt ne kérd, inkább adunk aranyat, ezüstöt, a mennyit elbírsz.

— Nem kell nekem sem aranyotok, sem ezüstötök, csak a királykisasszony.

— Jaj csak addig várj, míg Plútó hazajön.

— Nem várok én egy szempillantást se'. Adjátok nem adjátok? Mindjárt olyan anyaszent-egyházat építek ide, hogy maga Plútó is kiszorul a pokolból.

Nagyon megijedtek az ördögök, kisdák a királykisasszonyt; hármán aztán elindultak a felvilág felé.

Haza megyen Plútó a pokolba, mindjárt észreveszi, hogy mi hibázik.

— Hát a királykisasszony hol van?

— Biz' azt od'adtuk egy cigánynak, mert azt mondta, hogy ha oda nem adjuk, olyan templomot épít a kapu elébe, hogy se ki, se be nem tudunk járn.

— Oh bolondok, — mondja Plútó, — hiszen nem tudott volna az templomot építeni, nem is volt neki a miből csinálja. Eredj utána mindjárt futárom, hozd vissza tőle.

Elindult a futár, utól is érte a cigányt nem-sokára.

— Hohó, cigány, add vissza a királykisasszonyt!

— Nem adom biz' én ilyen legénynek, mint te vagy. Kiállok én tevéden akármiben.

— No hát fussunk veszet, — felelt az ördög-

Meglátja a cigány, hogy ott fekszik a bokorban egy nyúl.

— Oh szegény ördög, — mondja nagy kevélyen, — ilyen legénynek mint te vagy, nem is futtatok magam, csak az ösömét küldöm. Eredj, szólítsd, ott délel a bokorban.

Oda megy az ördög a bokorhoz, a nyúl felriad, elkezd szaladni, de biz' annak még csak nyomába se háthatott. Mindjárt elhitte, hogy a cigány külön gyerek nála, nem is merte tovább kérni a királykisasszonyt, visszament nagy szégyenszemre a pokolba.

— Hát hol a királykisasszony? — kérdezi Plútó.

— Biz' az odamaradt, mert így meg így jártam. Itt elbeszélte, hogy hogyan járt.

— Oh te bolond, hiszen nem az öcsöce volt az, hanem nyúl, nem tudott volna a cigányt utána szaladni. Eredj utána te fiam, buzogányos, hozd vissza tőle a királykisasszonyt.

Utánk eredt a buzogányos, utól is érte csak-hamar.

— Hohó cigány, add vissza a királykisasszonyt.

Még ilyen legénynek, mint te vagy, nem adom. K'állok én akármiben veled.

— Lássuk hát, ki tudja ezt a két mázsás buzogányt magasabba hajítani?

— No hajítsd először.

Az ördög fölhajította olyan magasra, hogy alig látszott. A mint leesett, a cigány megfogta a nyelét, avval elkezdett kiabálni: „Bátyám! bátyám!”

— Hát te kinek kiabálsz? — kérde az ördög.

— Biz' én csak a bátyámnak, a ki kovács a másvilágon, felhajított nekem a buzogányt, hasznát veheti ennek a sok jó vasnak.

— Jaj inkább ne is hajíts, maradjon a tiéd a királykisasszony, csak a buzogányomnak végire ne járj.

Ez is kisasszony nélkül ment vissza a pokolba. Ettől is kérde Plútó:

— Hát hol a királykisasszony?

— Biz' azt nem hozhattam el, mert így meg így jártam a cigánygyal.

— Oh te bolond, hiszen nem bírta volna az a buzogányodat meg se mozdítani. Eredj utána te fiam ostoros, hozd vissza tőle.

Utána indult az ostoros ördög, el is érte.

— Hohó cigány, add vissza a királykisasszonyt.

Különb legénynek se, mint te. Kiállok én versenyre veled.

— Tudsz-e hát ezzel a karikás ostorral nagyobb kondítani, mint én.

— Csak kondíts, hadd lám, mit tudsz.

Az ördög kondított akkorát, mint egy ágyú.

— No cigány kondíts párját!

A cigány nem szólt semmit, hanem elővett három abroncsot, beszoncsolta először szép gyengén a királykisasszony fejét, aztán az apját, utoljára a magát.

— Hát te mit csinálsz? — kérde az ördög.

— Csak a fejünket abroncsolom be, mert mindjárt akkorát kondítok, hogy a kinek be nem lesz abroncsolva a feje, szétreped.

— No hát abroncsold be az enyimet is.

A cigány elkezdte abroncsolni az ördög fejét, de olyan erősen, hogy utoljára az ördög könyörgésre fogta a dolgot: „Jaj ne szorítsd már jobban, inkább legyen tied a királykisasszony.”

Erre aztán megtárgította a cigány az abroncsot, az ördög visszament nagy pirongóva.

— Hát hol a kisasszony? — kérde ettől is Plútó.

— Nem hozhattam biz azt vissza, mert így meg így jártam az abroncsolással.

— Oh te bolond, hiszen nem tudott volna a cigány semmekkorát se kondítani. Eredj utána te kocsisom, hozd vissza már valahára.

Utánk ered Plútó kocsiá egy vasvillával, utól is éri a cigányt.

— Hohó cigány, add vissza a királykisasszonyt, mert mindjárt agyonszurkál.

— Nem félek én attól; — feleli a cigány. — De így a sikföldön nem nagy mesterség viaskodni; ha legény vagy, állj ennek a sövénynek a belső oldalára, én majd kivül állok, lássuk, ki tudja a sövényen keresztül jobban összeszurkálni a másikat.

Az ördögnek egy két águ vasvilla volt, a cigányal pedig egy nyárs.

Avval elkezdtek surkálódzni a sövényen át, nem biz' az ördög soh se tudott átszurni a kétágu vasvillával, mert az mindig megakadt a sövényben, a cigány meg a nyársal úgy össze-vissza surkálta az ördögöt, hogy utoljára megsokallta a

dolgot, szaladásnak eredt, visszanyargalt a pokolba.

— Hát te se' hoztad vissza a királykisasszonyt? — kérde Plútó.

— Nem lehetett, mert így meg így jártam, ugyancsak összeszurkált a cigányt.

— Ugy kell, bolond, hisz' a sövényen át a kétágu vasvillával egyet sem lehetett szurni. Eredj utána te fiam, szabó, próbáld szerencsét vele.

Neki rugaszkodik az ördögök szabója utoléri egy kis ház mellett a cigányt.

— Hohó cigány, ha kell a királykisasszony, állj ki velem versenyre.

— Szivesen, — feleli a cigány, — hát mi a te mesterséged?

— Az enyim a varrás, próbáljuk meg, ki tud jobban varrni. Gyere, menjünk be ebbe a kis házába, varrjunk veszet.

Bementek hát, hozzáfogtak a varráshoz. Az ördög, hogy ne kelljen a czerémt sokszor huzogatni a tűbe, olyan hosszut belehuzott, hogy minden öltésnél ki kellett az ablakon ugrani; a cigány meg a kurta czerémtől szaporán öltögetett, úgy, hogy az ördög alig öltött még tizet-huszt, már ő készen volt. Így tehát ez az ördög sem nyerhetette el a királykisasszonyt; üres kézzel visszakullogott.

— Hát te is a királykisasszony nélkül jössz vissza? — kérde Plútó.

— Ugy bizony, mert nagyon jól tud az a cigány varrni; olyan hosszu czerémt huztam a tűbe, hogy minden öltésnél ki kellett ugranom az ablakon, ő meg csak kurtát, mégis hamarabb kész lett vele.

— Oh bolond, hisz épen azzal telt el a sok idő, míg kiugráltál, beugráltál. Szaladj utána te fiam, kanász, hátha te el tudod venni tőle.

Vesd el magad! — utána rugaszkodik az ördögök kanásza, utoléri épen a pokol határánál.

— Hohó cigány, nem a tied ám a királykisasszony!

— Hát kié?

— Azé, a ki jobban érti a kanászmesterséget. Itt van egy nagy disznó, a te disznóval, ha eből több disznót ki tudsz hajtani egy óra alatt, mint én, elviheted a királykisasszonyt.

— Nem bánom, — feleli a cigány.

— De hát miről ismerjük meg, hogy melyik disznót ki hajtotta ki? — kérde az ördög.

— Én majd, — feleli a cigány — csak a göndör farkukat hajtom, te meg hajtad az egyenes farkukat.

Erre az ördög is ráállott; avval hozzáfogtak a disznóhajításhoz. A cigány kihajított huszt-harminczat, avval lefeküdt, az ördög meg az egész óra alatt kereste az egyenes farku disznókat; a sok disznót mind felzavarta, mind kiszaladt az ölből. Mikor aztán eltelt az óra, szólította a cigány az ördögöt:

— No ördög, olvassuk meg, melyik több, a göndör farku-e, vagy az egyenes farku?

Elkezdtek keresni, de bizony egyet sem leltek egyenes farkut; megint a cigány lett nyertes. Az ördög visszament leesett állal a pokolba, a cigány pedig a királykisasszonnyal kiért a pokol határából, tovább nem volt rajta hatalma Plútónak.

A mint felérték erre a világra, egyenesen a királykisasszony édes atyjához mentek. Mikor a király meglátta egyetlen kedves leányát, mikor megtudta, hogy milyen nagy bajjal, milyen sok veszedelem közt tudta megszabadítani a cigányt, mindjárt beváltotta ígérteit, hozzáadta a lányt felekirályságával együtt, nagy lakodalmat csaptak, ettek, ittak, még most is élnek, ha meg nem haltak.

A vén cigány pedig hazament a többi tizenegy rajkójához.

(Arany László gyűjt. Bihar megye.)

Ausztráliától Chináig.

(Eredeti levelek.)

Hong-Kong előtt, 1872. június 14.

T. szerkesztő ur! Ez utam — Ausztráliától Chináig — minden eddigiek között a tengeren a legelőzetesebb volt, egy ideig partszéli, majd számtalan szigetecsoport között keringő utvonalon haladtunk, mely meglepő szép látványokat tárt elénk, de kettős veszedelemmel járt a viharos hullámok s a korall-telemek és homokzátonyok miatt; valamint a lapos és alacsony szigetek egyes alig feltűnő szirttömbök nagy száma miatt is, melyek folyvást éber vigyázatra kényszeríték a hajós népet; de utóvégre is megszokva a vesze-

delmet, szinte élvezet és gyönyört találtam e kétséges helyzetben is.

A mint elhagytuk Ausztráliában a világ egyik legszebb kikötőjét: „Port-Jackont,” a vihar mindjárt megragadta hajónkat és a hullámok játékerévé tette annak feléjét; úgy anynyira, hogy még hátulról, emelkedetebb része se volt ment a hullámcsapásoktól. Mindazáltal indiai gummi-köpenyegembe burkolóztam, a fedélzeten maradtam, dacolva a viharral s a permetező viz-sugárral, mely a nap fényétől szivárvány színben ragyogva hullott rám, — a gyönyörködtem a vihar dühöngésében és a balról élem tároló vidék változatos szépségeinek szemléletében.

Utunk célja volt: New-Castle-ben szénnel megrakodni, a az ausztráliai partvonallal mellett elhaladva, Uj-Guinea (Papua) sziget Cardwell kikötőjében a szakm egy részét kirakni és ott illatos szandál-fa rakományt fölvenni s azt Chinába szállítani.

A vihar egész New-Castleig korbácsolt, s oldalt fellegbe burkolóztam maradtak el Broken és Tuggerah erdőlepte öblözetek, s a Mackaria folyó torkolata. Megérkeztünk New-Castle-ben.

New-Castle hasonló szerepet játszik itt, mint Angliában „New-Castle on Tyne” s neve a „fekete gyarmat.” Több millió mázsa szén kerül ki bányájából, melyek egyes társulatok kezében vannak. Szénét nagy számu hajókong Uj-Hollandia minden részébe, továbbá az angol hajókra, valamint a gyarmati hajókong a közeli és távolabbi szigetekre, sőt nagy mennyiségben szállítják — teher hiányában — Chinába, Japánba, Chochin-chinába és Indiába is.

A kikötőbe érkezve, a partszéli facsölöp pier mellett kötöttünk ki, hol is a vaspálya által szállított szénletelekből 6 óra alatt megrakodtunk, mely időt a város megzemlélésére használtam föl. New-Castle élénk kereskedelmi város; szabályos utca soraiban a pompás házak lakosai jóléte és vagyonosságáról tesznek tanúságot; több temploma, jótékony intézete s számos bankja van; fekvése szép, halomzatokon és ezek aljában terül el. Sydneyvel vaspálya köti össze. Bányáiban több ezer cornwallisi és írlandi keresi kenyerét; 20,000 lakosa van.

Elhagyván a kikötőt, a partszéli meredek hegyesportozatokkal, lapos fensíkkal, majd keskeny benyuló völgyekkel — melyeket buja gummierdőszög borít — tűnik elő; itt-ott óriási félkörök képező öblözetek, egyes szirtes kizikölések, sziget-előfokok; míg közben

nát; az elfogottakat ugyanis mint rabszolgák árusítják el; a vad főnökök s a fehérek jó üzletet folytatnak az új-océániai, új-kaledoniai, Fidji és több más szigetbeli rabszolgák-kereskedőkkel — néha azonban a papuák is letűnek egy-kettőt a merészebb betolakodó fehérek közül, a kiket aztán egymás között barátságosan fölfalatoznak.

E vadak nappal a városban nagy számmal tanyáznak s koldulással és csekély erőt kívánó munkával — a kikötőben a hajók és berakodásánál — foglalkoznak; hanem a munkához nem sok kedvük van, csak is annyit dolgoznak, a miert enniavót vagy pálinkát s dohányt kaphatnak, de különben jobban szeretik a koldulást, az utifélen való ácsorgást, dalt, tánczot, civakodást és vadászatot. Ha a fehérekkel találkoznak, mindjárt dohányt vagy shillinget kérnek s mosolygva vicsozriájá fogalkat.

Éjszakára ki vannak tiltva a városból, s a kit a rendőrség vagy lakosság benn talál, szabadon lelőheti; esik is számtalan áldozatul, mert elbujnak, lopnak, rabolnak és orozva gyilkolnak. A fehérek mind el vannak látva revolverekkel s jó vontosövű fegyverekkel s általában mind önkéntes katonák. Résen is kell lenniök s vigyáznio; mert ha a feketék geszzetartanak, a mely roppant számmal vannak, egy reggelire fölemészthetik a fehér lakosságot.

Kis hajónk kétszáz tonna szent rakott itt ki és helyette szandalfakötegeket vett föl. Egy és fél napig időztünk ez érdekes kikötőben, aztán búcsút vettünk a barátságos fehérektől s a mosolygós és igen könnyű öltözékű fekete benszülöttöktől. Kihajóztunk a rendkívül meleg öblötzetből a sik Océánra, kedvező délkeleti szél töltte meg vitorláinkat s néhány órai menet után elmaradt az öblől és az új elfedő lassan-lassan a vadregényes erdő-koszoruzott bérceket s a rengeteg sziget végőcsésát, s a végtelen tenger vad hullámai, villanyos puhányai és a rendkívül világos hold lettek utitársaink.

Május elsején mentünk át az egyenlítőn (ez már 4-ik átvonulásom). Rendkívül szélesend állott be; 8 napig szédelegtünk az emésztő forróságban, étvágy hiányban, gyakori fejfájásban és szédelgésben szenvedtem; éjszaka a villanyos fellegekkel iszonyu záporok szakadtak le; majd egyszerre orkán, szélehamok ragadták meg hajónkat s majd szétépték a vitorlákat. Május 10-ikén jó szél érkezett, s azután szabályosan haladtunk előre. Végre sok vízontagság után tegnap felútt a mennyi birodalom s 64 napi utazás után horgonyt vetettünk Hong-Kong előtt.

Sz. Török János.

Közlekedés postagalambokkal.

A postagalambok az utóbbi szomorú emlékü háboru óta oly határtalan tisztelet tárgyaivá lettek Franciaországban, mint egykor a szent Ibis-madár volt Egyiptomban. A francia, Páris ostromára gondolva, ma is elérzékenyedik a derék madarak láttára és legkedvesebb barátjaiként üdvözlí őket mindenkor. Augusztus 11-én Párisban az ipar-palota épületében nagyszerű galambkiállítás és galambverseny volt belgiumi galambokkal, s mind a kiállítás, mind a verseny fényesen sikerült. 479 galamb volt kiállítva, mind Belgiumból, a posta-galambok valódi hazájából és nevelőintézetéből.

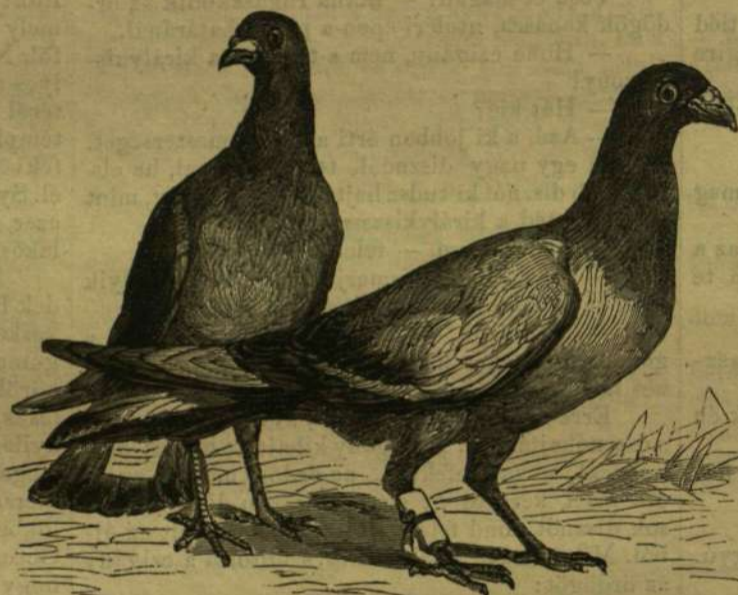
Belgium népének van egy sajátosság uralkodó szenvedélye, mely nem főrven meg többé a kis ország határai közt, kezd azokon is túlterjedni; e szenvedély, melynek mintegy ösztönyszerileg engedí át magát mindenki, a postagalamb-tartás szenvedélye. E szép, nemes „sportban“ szegény, gazdag egyaránt versenyre kelhet egymással, mert nem oly költséges, mint a sportok többi nemei. Minden városban, minden faluban léteznek galambkedvelők társulatok. Sőt e különös szaktudományak már szakközönlöneyi sem hiányoznak, melyeket a galambnevelés terén elismert szaktudósok szerkesztenek és írnak.

Mondanunk is fölösleges talán, hogy a galambkedvelők kilencztedrésze pusztá szórakozásból bíbelődik e nem épen unalmas foglalkozással, olyankor mikor idejét más, fontosabb ügyek igénybe nem veszik. S mégis oly nagy buzgósággal és meggyőződéssel magyaráztatik nevelési

rendszerüket vagy beszélnek el tanítványaik magaviseletét s ügyességét, hogy annak hallatára meg mernék esküdni, hogy éjjel-nappal kizárólag e fontos tárggyal foglalkoznak. Ha husz galambkedvelőt meglátogatunk, mind a huszból ugyanazon egy dolgot halljuk elmondva, csak épen hogy más-más részletekkel és megjegyzésekkel kísérve, azt, sőt inkább magunk is még nagyobb galambkedvelőkké leszünk, mint azelőtt voltunk.

Amaz szomorú tapasztalatokból kiindulva, melyek szerint a postagalambok némely körülmények között oly nélkülözhetetlen állatoknak bizonyultak be, a francziák egy idő óta nemcsak kedvtelésből, hanem valóságos hasznossági szempontokból kezdtek e szárnyas hírnökök tenyésztéséhez és neveléséhez. Ugyanis a franczia kormány legközelebbre egy híres belga galambtársulat főfelügyelele alatt rendes katonai galamb-nevelőintézeteket szervezett, melyekről a „Liberté“ következő körülményesebb ismertetést közöl:

„Párisnak, mint főállomásnak és a kormány székhelyének 25,000 posta-galambja lesz, úgy hogy netaláni ostrom esetén minden fenyegetett jóród parancsnokának 500 galambot bocsáthatassanak rendelkezésére, hogy így a közlekedés a vidékkel bármily esetben föntarthatassék. Egy második állomás, valószínűleg Bordeaux-ban, Párist fogja pótolni, ha véletlenül ismét ellenség kezébe kerülne. Minden hadtest, mely táborba száll, galambokat fog tartani magánál a fővárosból és azokból a várakból, melyeknek környékén működni akar, hogy a kormányval és azon erősségek parancsnokaival, me-

Belga postagalambok.

lyeknek segítségére szándékozik menni, állandó összeköttetésben lehessen.

Franciaország minden erősségének legalább is 1000 postagalambja lesz.

Ha háboru út ki, a galambok kicserélése a főváros és a különböző várak közt azonnal megtörténik; a kormány maga fogja kiosztani azokat részben a várparancsnokok, részben az ezek fölmentésére működő segédcapatok parancsnokai közt, hogy a körülzárolt főváros parancsnokait minden mozdulataikról bármikor is értesíthessék.

E szellemű rendszer segélyével a főparancsnok, ki a had-működés összes szálait kezeiben tartja, pontosan ismerni fogja minden hadtest helyzetét; a közlekedés egy percig sem lesz megszakítva és biztosan ki lehetett kerülni az oly szerencsétlenség ismétlődését, melynek az utóbbi háboruban a Mac-Mahon és Bourbaki hadtesteit érték.

Eddig a „Liberté“ közleménye. E szerint a posta-galambok nevelése és tartása, melyet a villanyvirda föltalálása mindenütt, még Belgiumban is, az ártatlan kedvtelések közé számított, ismét helyet foglaland a hasznos intézmények között. A rajzunkon látható apró lély hírnökök szárnyai alá vagy lábaira kötött sürgönyeikkel, ki fogják jászani a legéberebb ellenség figyelmeit is. Eddigi tapasztalat szerint postagalambnak legalkalmasabb, mert legügyesebb és leggyorsabb röpti, az úgy nevezett lüthich-antwerpi faj. Mellékelt rajzunk, melyen a sürgönyök felkötésének módja is szemlélhető, e fajtájú galambokat tüntet föl.

(Vége köv.)

Egyveleg.

** (Az orosz csár palotája Zarskoe-Seloban.)

A szeptérvári statisztikai kongresszus alkalmából érdekes adatokat olvastunk a csári palotákról és gyűjteményekről is. Egyik magyar tudós írja: „Vasárnap a csár fényes vendégséget adott a kongresszus tagjainak számára a zarskoe-seloi császári palotában. Zarskoe-Selo annyit jelent, mint „Császárfalu“; e hely jelenleg csinos város 20,000 lakossal Sz.-Pétervártól délnek 21 werstnyire fekszik; a fővárossal vasut köti össze, Oroszország első vasutja. Zarskoe-Selo egyik várpalotaszereit épületében gyönyörű fegyvergyűjtemények láthatók; részint óségi és középkorbeli hadszerevények ezek, részint újabb fegyverek a legkülönbözőbb országokból. Diadaljelvények szintén vannak, nevezetesen az 1848—1849-ki magyar szabadságharcból is. Ott látható péld. II. Rákóczi kardja, melyet az erdélyiek ajándékoztak Bem tábornoknak, ott van továbbá egy koszorú B.J. betűkkel, mely szintén Bem tábornoké volt. Sok magyar zászló is függ a falakról, némelyek erősen szétrongyolódva. Egyiken eme feliratt olvastam: „Igaság.“ Kiválóan figyelemreméltók a persa, indus, török és egyiptomi fegyvergyűjtemények, továbbá a török szultánok nyerege, csótárai s ajándékai. Ezek többnyire gyémántokkal és más drágakövekkel ékített tárgyak. Egy kardot is mutattak, mely a Jóreménység fókán talált lelkéből készült. De minden pompát felülmul a csári lakpalota. Lehetetlen leírni a fényt, melylyel kiállítják termei. Az étterem egyike a legnagyobbaknak; padozatát festmények, falait tükrök és aranyozások borítják. A többi termekben szintén mindenfelé dúságzad aranyozás. Csodálatraemeltő a szoba, melynek falai csupa borostyánkőből állnak. Ez II. Frigyes ajándéka, s e szobában van Frigyes berlini emlékszobrának mintázata. A borostyánkő rendszerint csak kisebb darabokban fordul elő, itt azonban a falak kisebb nagyobb borostyánkő-darabokból állnak, melyek részint czimereket és jelvényeket, részint különböző alakokat ábrázolnak. Figyelemreméltó továbbá a kínai terem, mely egészen kínai ízlés szerint van berendezve és díszítve. A kápolna falai sötétkékzsinű fakkal fődveik, gazdagon aranyozva. Maguk a kályhák építészeti alkatrészét képezik a szobáknak. Alig lehet eltelni e termek pompájával.

** (A londoni rendőrség.) A londoni rendőrség az 1871-ről szóló jelentést benyújtotta az angol belügyminiszteriumhoz. E szerint rendőrség összes személyzete 1871-ben 9655 emberből állott, azaz: 667-tel többel mint 1870-ben. Ezen 9655 ember közül 8407 közrendőr volt, a többi tisztí rangot viselt. Ez emberek tevékenységéről fogalmat nyújtanak a következő jegyzetek: A rendőrség 1871-ben nem kevesebb, mint 28,240 ittas kisért be. A személy- és vagyonbiztonság a múlt évben jobb lábon állt, mint az előbbi két évben, mivel az enemi büntények száma csak 10,264 volt. A bérkocsik, omnibuszok stb. elleni panaszok száma 10,729 volt. A vigyázatlan hajtás áldozatainak száma 2445 személy, kik részint meghaltak, részint kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedtek. Nem kevésbé csodálkozhatunk, ha olvassuk, hogy 1871-ben 5753 ember, kik közül 2000 a tíz évet meghaladta, eltévedt Londonban, ezek közül 2619 gyermek és 446 felnőtt a rendőri közegek segítségével adtak vissza övéiknek. A londoni rendőrség mintegy 8785 gazda nélküli kutyát fogott el, melyek közül 725 gazdájuknak, 7982 a gazda nélküli kutyák menházának adottat, 78 pedig ismét megszökött. A gonosztevők elleni küzdelemben 776 rendőr sebesült meg. Dacára a nehéz s nem épen kedvezően fizetett munkának, dacára a számos veszélyeknek, a rendőr mindig barátságos, illedelmes s az idegeneknek nélkülözhetetlen barátja. Tény, hogy az idegenek a londoni rendőrség udvariasága nélkül sok esetben alig boldogulnának.

** (A kutyák száma az északamerikai államokban és Angliában.) Északamerikában 21 millió kutya van; ezeknek évenkénti tartása, egyre 8 dollárt számítva, 168,000,000 dollárt képvisel. — Angliában 1.118,293 kutya van. Az illető tulajdonosok 279,573 font sterling kutya-adót fizetnek, a mi másfél millió tallért tesz.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 36-ik számához 1872. szept. 8.

T Á R H Á Z.

Közintézetek, egyletek.

Irodalom és művészet.

** („A világkiállítások“) czim alatt időszerű és hasznos füzet jelent meg, utmutatókópzó azoknak, kik világkiállításokban részt venni szándékoznak. Szerzője Máday Izidor, a magyar orsz. világkiállítási bizottság tagja, szorgalommal tanulmányozta az idevágó szakirodalmat, s miután röviden a nemzetközi kiállítások hasznáról és jelentőségéről, történetéről megemlékezett s az eddigi kiállításokon kitüntetést nyert magyar kiállítók érdemes lajstromát fölsorolja, áttér a mű tulajdonképi céljára: a gyakorlati utmutatóakra. Röviden, de világosan adja elő a tudnivalókat a kiállítási tárgyak helyes megválasztása, a gyűjteményes kiállítások, a bejelentési pontok, a kiállításra igényelt tér, a kiállítási asztalok és szekrények, a gépek mozgásba hozatala, a gyártás bemutatása, íveg alatti kiállítás, jó világítás és számos más részletes intézkedés iránt, melyektől lényegesen függ a siker minden kiállító részére. A 80 lapra terjedő füzet Aigner-nél jelent meg, s ára 60 kr.

** (Nagy-Váradon) a dalárünnepély alkalmából megjelent: „Nagy-Várad és környéke“ című kis utmutató, melyben a város figyelmét érdemlőbb helyei, épületei hű leírásban vannak ismertetve, s a mellékelt 8 kömszetet azoknak rajzait adja; ára 50 kr. — Ugyanez alkalommal jelent meg, s a mennyiben a Nagy-Váradom most megforduló vendégek érdeklődésének kielégítésére szolgál, alkalmi is: „A nagyváradi kir. jogakadémia felzatos történelme.“ Bozók Alajos jogtanár írta, felhasználva a rendelkezése alatt álló b6 adatokat. A kis füzet ára 40 kr. Mindkettőt Hügel Ottó nagyváradi könyvkereskedő adta ki csinos zsebkiadásban.

** („A borkészítésről és borkészítéséről“) című ismert kézikönyv Parragh Gáborról második kiadásban jelent meg. A mintegy 20 ivnyi mű szerzőnél a Belezna-kerületben kapható; ára 1 frt 50 kr. Tíz példány ára 10 frt. E mű egészen praktikus szempontból van írva, különös gondot fordít a borkészítésének leírására s a egyes sajátosságai megkülönböztetésére. A mű becsért mutatja, hogy azt használja Entz Ferencz is tankönyvül.

** (Hírlapirodalom.) Balogh Ferencz és Tóth Sámuel debreczeni hittanárok „Protestans Hetilap“ című egyházi közlönyre hirdetnek előfizetést. Megjelen október elsejétől kezdve. Előfizetési ára egész évre 5 ft. — A „Pécsi Lapok“, mint az illető jelentés mondja, „szerkesztői akadály“ mint három óra felüggeszettek. — A „Kolozsvári Közönlöny“ szept. 1-sejétől kezdve, magnagobbított alakban, naponként fog megjelenni.

** (Az első naptár), a mely a jövő 1873. évre megjelent: a kis „Egri képes naptár“ (9-ik évfolyam), szerkeszti Luga László; ára 20 kr.

** (Psenyeczki Nagy Sándor) közhasznu válatából „A franczia- és angol nyelv levezérszerinti önképzés“ című, Robertson tanmódja szerint készült nyelvtanból ismét egy-egy füzet jelent meg; az angolból III. rész 28. levél, 53 és 54-ik levél, — a francziából: II. r. 15 levél 23 és 24. levél. Egy-egy levél (füzet) ára 30 kr. Megrendelhetni Pesten Aigner Lajosnál, vagy szerzőnél Debreczenben.

** („Francia szöfűzestán“) jelent meg Sasváry László szini képezdési tanártól, Lauffer Vilmos kiadásában. Ez elméleti és gyakorlati tankönyvben, mely 175 lapra terjed, a franczia nyelv sajátosságai, eltérései s az úgy nevezett gallicismuskok vannak ismertetve szabályok és még inkább példák által.

** (A népszimmeti pályázat eredménye.) A nemzet-i színháznál népszimmeti kütűzött 100 aranyos jutalmat a nyelv pályamű közül az „Amerikai“ címűnek ítéltek oda; szerzője veterán drámaírónk és pályadíjnyerőnk: Szilágyi Eduárd. Előadásra méltónak itéltek még a „Pákász“ és az „Apostol“ címűt.

** (Bismarck önéletirata.) Bismarckról írják, hogy jelenleg Varzinban önéletirajzát dolgozik. A nagyhirű államférfiu egyáltalában nem oly közönyös mások ítélete iránt, mint gondolhatnók, sőt inkább igen nagy gyűjteménye van a róla megjelent könyvek, röpiratok, sőt egyes újságszámokból is.

** (Az erdélyi múzeum-egylet) évi közgyűlést aug. 29-én tartá Kolozsvárt Nagy Péter elnöke alatt. A közgyűlés főtárgyát az egyetem és egylet között kötött szövetség képezte, melynek meg erősítésével nagyobb tért nyer a működésre a múzeum-egylet is, mely eddig, az anyagi szűkölködés közepette, nem működhetett oly sikeresen, mint az alapításakor szándékoltatt. A választmány azért hívta egybe e közgyűlést, hogy e szerződést kellő időben megerősíthesse, mire aztán az mindjárt az országgyűlés megnyitása után a miniszterium részéről az országgyűlés elébe fog terjesztetni. A közgyűlés a szerződést minden pontjában vita nélkül elfogadta. Délután az egylet titkára Fényly Henrik tartott emlékbeszédet az egylet boldogult alelnöke dr. Szabó József felett.

** (A jogászygyűlés.) A harmadik jogászygyűlést Pesten szept. 23-án d. e. 9 órakor az akadémia dísztermében Horváth Boldizsár bizottsági elnök nyitja meg. Tartani fog 26-dikáig. Mind a teljes, mind a szakosztályi ülésekre nevezetes indítványok vannak bejelentve. Ünnepek, melyekre hűgyeket is igen szivesen látnak, következnek lesznek: 22-én este 7 órakor ismerkedési estély a „Hungáriá“-ban, 23-án d. u. 6 órakor kerti ünnepély az állatkertben, 24-én diszeladók a nemzeti színházban 25-én d. u. 3 órakor a „Hungáriá“-ban s 26-án esti 7-kor bucsú-estély a „Hungáriá“ felső termében. E gyűlések rendezésége mindent elkötvet most is, hogy a jogászygyűlés ép oly érdekes legyen, mint volt a két elő.

** (A mehádiai nagygyűlés elnöksége) igyekszik a tagok szórakoztatásáról is lehetőleg gondoskodni. Lesz például egy pár kiállítás. Xantus János a gyűlés megnyitása előtt több nappal érkezik oda, összeszed egy csomó néprajzi tárgyat a belőlük egy kis tárlatot rendez. Szabó József földtani kiállítást állít össze térképekkel. Lesz e hó 15-én, vasárnap, a nagygyűlés első napján, népünnep is a Herkules-fürdőben, hová Mehádia mezőváros s a század kerületben levő öt kis oláh falu szöb népét telhetőleg összejűjtik. Zene fogja a népet mulatlatni, s a nagygyűlés pénztárából meg is vendégelik a vigadókat. Söt ez alkalomra Kubinyi Ágoston első elnök több rendbeli jutalmat is készített a népből kitűnők számára. Igy nőnek: magyar ezüst pénzdarabokból nyaklánczat, csinos ékszereket kék kövekkel; legényeknek tajt pipákat, díszes baltát, stb. Ezek kiosztására a jelenlevő urhölgyeket fogják fölkérni.

Egyház és iskola.

** (A közoktatási miniszter) a pesti egyetem bölcsészeti kara mellett fennálló középstanodai tanárképezde paedagogiai szakosztályánál rendszerezett paedagogiai bölcsészeti tanszerekre dr. Kleinmann Mórt nevezte ki, s ezen szakosztályban és ezzel összekapcsolt gyakorló iskolában Lutter János pesti kir. fogymáziumi tanárt a mennyiség-tani és természet-tani, dr. Heinrich Gusztáv pesti ev. főgymáziumi rendes és egyetemi magántanárt, a történelmi és földrajzi és Staub Mór budai főreáltanodai rendes tanárt a természetrajzi tanszak előadásával bizta meg.

Ipar, gazdaság, kereskedelem.

** (A kecskeméti iparmű-kiállítás) megtekintésére vasárnap Pestről is sokan utaztak le, s e nap délelőttjén a tárlatot 800 látogató szemlélte meg. A kiállítás a ref. kollégium tizenyolc termét, azonkívül nagy udvarát s az épület előtti tércnek deszkafallal bekerített jelentékeny részét foglalja el. A belépő figyelmét Pozdech pesti harangöntőnek három harangjává vonja magára, melyek Hadház számára készültek, s a megnyitási ünnepélyen is szerepeltek, rendeltetésük levén a megnyitást ünnepélyesen beharangozák. A bekerített előtérben s a tanoda udvarán gazdasági gépek vannak föllállítva. A földszinti termekben vannak elhelyezve a föld- és ásványtermékek, építkezési anyagok, vas- és fémek, gyertya- és szappanok. A feljárás a kollégium két emeletére, a csarnokok és folyosók tölgyfalevelekkel vannak földíszítve. Az első és második emelet termében a különböző iparműve változatos gazdag kiállítást találunk; a tárgyak föllállítása, s az egész beosztás külső

csin tekintetében is igen sikerült, s ügyes kézzel tanuskodik. A bíráló bizottságok vasárnap megkezdtek működésüket, s ennek eredményéről, valamint a kiállítás részleteiről, azt hisszük, társalapunknak már legközelebbi számában részletes tudósítást adhatunk. Ezuttal még csak azt említjük meg, hogy szombaton a kaszinóban, vasárnap a népkörben diszlakomok tartattak, melyeken pohárköszöntések mondtak a királyné, Szlavy miniszterre, az iparosokra, s azokra, kik a kiállítás rendezése körül érdemeket szereztek. Ezek között első helyen kell említenünk a fáradhatlan Katona Zsigmondot, mint a rendező bizottság elnökét, ki már hónapok óta úgy szölván minden idejét ez ügynek szentelte, továbbá dr. Szabó Adolfit, ki a pesti iparosok részvételének előmozdítása körül buzgólkodott. Kossuth Lajosra, ki a 40-es években annyit fáradozott a magyar ipar emelésén, Fehér Péter emelt poharat.

** (Oriási hordó.) A napokban készült el Promontor egy oriási hordó, melyet Latzko borkereskedő rendelt meg Faber Henrik ottani kádárnál. A hordó ürmérete 1500 akó. Összeállításán 20 legény dolgozott a különös állványokra volt szükség, hogy e nehéz munkát elvégezhessék. A hordó 64 dongából áll; hosszúságuk 17¹/₂, szélességük 16 láb. A hordót 18 vasbronzos tartja össze, melyeknek szélessége 6¹/₂ s vastagsága 1¹/₂. Az arbronzok összesen 36 mázsát nyomnak. Készítési ára az anyagon kívül 1050 frt volt. Az előállítás ár 4700 frtra rug.

** (Erdővásárlások Magyarországon.) Külföldi tőkepezések figyelmet kezdenek fordítani Magyarországon még található nagy erdőségekre s ezek kiaknázása végett hír szerint nagy erdővásárlásokra készülnek; egyik ilyen vásárló gyanánt említik Salm-Reiferscheid grófit is, ki egy felvidéki nagy erdőt vett meg.

Mi újság?

** (Az országgyűlés ünnepélyes megnyitása) szept. 4-én déli 12 órakor történt meg a budai kir. palota tróntermeében. A főváros középületén, a kir. palotán s a kikötők árbozain nemzeti lobogók lengtek s már a déli órákban nagy tömeg hullámzott a kir. palota felé, hogy lássa a főrendek és képviselők felvonulását. Legelőnebb volt a láncz-híd-tér, hol közlekedni is alig lehetett. Sok díszes fogat volt látható, s fényes magyar díszöltönyök pompája kápráztatta a szemeket. A vár kápolnája, hol az ünnepélyes Veni Sancte tartott, szöfölség megtelt. A király az oratoriumban hallgatta a misét, s a többi udvari méltóság közt ott volt gróf Andrassy külügyminiszter is. A mise végével a trónteremben gyűltek össze a törvényhozás tagjai. József főherczeg a trónnál átellenben levő karzatán foglalt helyet; e karzatól balra a diplomaták, jobbra a királynak ez alkalommal szöfölszolgálatban nem levő hadsegédei állottak. A király magyar huszárezredesi egyenruhát viselt, s a trónt elfoglalva, Lónyay miniszterelnöktől átvette a trónbeszédet tartalmazó tekerécsét, s érteles hangon olvasta föl a trónbeszédet, melyet több helyt zajosan megjelénöztek; a király ezután dőljenezések közt hagyta el a trónt.

— (A képviselőház és főrendiház.) közvetlenül az ünnepélyes megnyitás után, szept. 4-én délelőnt ülést tartottak, melyben a király által Budán elmondott trónbeszédet olvastattak föl; a főrendiházban ezenkívül egy kir. kézirat, mely a jelen országgyűlésre is Majláth György országbíró nevezte ki a ház elnökének, s gr. Cziráky Jánost alelnöknek. A képviselőház szept. 5-ki ülésében fogott hozzá az alakulás munkájához; délelőtt a képviselők megbízó leveleiket adták be, délután pedig soroslat utján megalakított a kilencz osztályt, s 6-dikán ez osztályok tartak külön-külön gyűléseiket. Megemlítjük még, hogy a horvát országgyűlés átiratát, mely a magyar országgyűlésre választott küldöttek neveit adja tudtul, horvát nyelven olvasták föl. Egy pár fölszólalás is történt, de határozatot a ház — megalakulása előtt — természetesen nem hozhatott. A főrendiház szept. 5-iki ülésében jegyzőkönyvet megválaszták a következőket: Pallavicini Ede gróf., Nyáry Gyula b., Bathányi Ferencz gr., Zichy Viktor gr., Prónay Gábor b. és Ormós Zsigmond temesi főispánt. Ugyanez ülésben a különböző bizottságokra is beadattak a

szavaztak. — A birodalom mindkét felének delegációt a király szept. 16-ára Pestre hívta össze. — (Miniszterváltás.) Bittó István igazságügyminiszter, — a ki, mint tudva van, a képviselőház többségének elnökjelöltje, — saját kérelme folytán a király által igazságügyi miniszteri állásától fölmentett, s helyébe gr. Lónyay miniszterelnök előterjesztésére Pauler Tivadár vallás- és közoktatásügyi miniszter nevezett igazságügyminiszterre. Ugy Bittónak, mint Paulernek a király elismerését fejezi ki eddigi működéséről, s Bittónak egyszersmind belső titkos tanácsosi méltóságot adományoz. Egy harmadik királyi kézirat, szintén szept. 4-éről — a miniszterelnök előterjesztésére Trefort Ágostont nevezi ki vallás- és közoktatásügyi miniszternek. — Az új miniszter, Trefort, minden állásáról, melyet társulatoknál és egyleteknél elfoglalt, lemondott, s hetfőn már átveszi a közoktatásügy vezetését.

— (Hírek új partalakulásáról.) Az utóbbi két hónapban gyakran merültek föl hírek országgyűlési pártjaink új alakulásáról, fuzióról, de a mint e hírek elő voltak adva, nem sok hitelt találtak. Legujabban azonban olyasmi történt, mi pártjainkat kétségkívül közelbe fogja egymáshoz hozni s a jövő országgyűlésnek a békés munkásságot biztosítja. Mint a „Reform“ értesül, szeptember 5-ikén a balközép 16 legkiválóbb tagja a még mindig beteg Tisza Kálmán szállásán értekezletet tartott, a melyben Ghyecz Kálmán a közjogi ellenzéskedés megszüntetését indítványozta; Tisza Kálmán mellette nyilatkozott, s Ghyecz és Tiszát kivétel nélkül pártolták a jelen voltak mind, köztük: Várady G., b. Simonyi L., Jókai, gr. Keglevich B., Csernátony, Ivánka stb. A mit ez értekezleten határozatok, egy emlékiratban akarják előadni a szeptember tartandó nagy pártértekezleten. Ugyancsak a „Reform“ híre szerint a balközép a közjogi ellenzéskedés abban hagyását a következő három föltételhez köti: 1) A honvédségi intézmény fejlesztésék ki magyar hadseregé. 2) Állittassék föl a független magyar bank. 3) Hozassanak liberális reformok. A „Reform“-ot e közleményeiért Ghyecz Kálmán a „Hon“ szept. 6-iki esti lapjában élesen meglezte, s kijelenti, hogy barátaival előlegesen közölt nézeteit igen sokban különböznek azon állítólagos főpontoktól, melyeket a „Reform“ közöl; a dolog mibenléte különben rövid idő alatt teljes nyilvánosságra jutand. — A „P. Napló“ fölemlíti, hogy gr. Lónyay miniszterelnök a maga részéről mindent elkövet, hogy e közeledést előmozdítsa, s ujabban, nem rége levet irt Ghyecz Kálmának, mely levélben kifejté a nagyszerű előnyöket, melyeket a házára a magyar pártok egyesülésétől oly joggal várhat. E levélre Ghyecz Kálmán igen előzékenyen felelt. Ghyecz e leveleket Tisza Kálmánnal tartott bizalmas értekezleten közlé, s ott bizonyos megállapodások létesültek, melyek a baloldali kör közelebbi értekezlete elé terjesztetnek. E tárgy már a 6-ki minisztertanácsban is szóba jött. — Megemlíthetjük még, hogy gr. Lónyay a beteg Tisza Kálmánt csütörtökön meglátogatta.

— (A szept. kongresszus ügyekre) br. Majláthy László honti főispán nevezetett ki kir. biztosnak, míg az egyházi, mint tudva van, Gruics püspök. — (A király) mindjárt a trónbeszéd fölvétele után szept. 4-én délután 4 órakor külön vonaton utazott el Budáról Drezdába, honnan Berlinbe indul. A vasuti indóházban jelen voltak a miniszterek, a főrendi és köpv. ház számos tagjai, nagyszámu közönség; 6 Felsőge több jelen volt kitünőséggel beszélgetett és a bucsuzáskor így szólott gr. Lónyay miniszterelnöknek: „A viszontlátásig két hét múlva visszatérek.“ Közvetlenül az elutazás előtt 6 Felsőge egy hadsegéde jött az egyik vasut kocsiában már helyet foglalt gr. Andrássy külügyminiszterhez, s 6 Felsőge azon parancsát tudatá vele, hogy a felség kocsijában foglaljon helyet.

— (A berlini fejedelmi találkozás.) Berlinben

a császárok ottléte alatti ünnepélyességek programja: Pénteken (szept. 6.) a császárok kölcsönös üdvözlése. Szombaton katonai parádé s díszbéd a császári palotában, majd katonai zene s este díszelőadás az operaházban. Vasárnap a diplomáciai testületet mutatja be az osztrák-magyar követ Ferenc József császár és királynak a követségi palotában. Ugyanaz nap reggeli 8 órakor nagy mise a Lajos templomban. Ezután az egész udvar a vendégekkel együtt Potsdamba rándul, hol családi ebéd lesz a Babelsberg kastélyban. Majd estély a koronahercegnél. Hétfőn katonai hadgyakorlat s reggeli Spandauban sátrak alatt. Kedden szintén hadgyakorlat. Szerdán a csár névnapján udvari vadászat a vadaskertben Potsdam mellett. Este a vendégek elutaznak.

— (A Scéchenyi szoborisótságot) szept. 3-án tartott ülésében elfogadta Engel mintázatát ércbe öntés végett. (A bécsi öntőde 9 ezer ftért vállalkozott az öntésre.) A szobor talapzatát földmorbiművek fogják díszíteni, s erre pályázatot hirdettek. A szobort az akadémia előtti térre fogják fölláttatni, s a Lloyd-épület előtti tért is megfelelő szobor számára tartják fenn.

— (Műemlékeink jegyzéke.) A kultuszminiszterium megbízásából Frichrid István segédfogalmazó, az „Arohaeologiai Értesítő“ segédszerkesztője, összeállítá Magyar- és Erdélyország műemlékeinek, ingatlan régiségeinek jegyzékét, mely a képviselőház elé fogják terjeszteni. E jegyzék 700 különféle bevezetés műkincsünk, régiségünk sorolja elő, s ezt olvasva, bizonyára senki sem fogja sokalni a költségtetésben e célra előterjesztett 20,000 forintot.

— (Az első ház a sugárúton.) A sugárúton a héten tették az első kapavágást azon hat ház alapításánál, melyek a gyár- és kőműves-utca sarkán fognak építtetni. E helyen eddig apró vályuteglábol épült házak álltak. Az új házak három és négy emeletesek lesznek. Az építési színhely közelében három millió téglára van összehalmozva.

— (Szentpétervárt a statisztikai kongresszus) zárulésán Keleti Károly — a magyar kormánytól kapott meghatalmazás következtében — fölkérte a gyűlést, hogy a jövő kongresszus színhelyéül Pestet tüsszék ki, mely nem versenyezhet ugyan a szentpétervári fogadás pompájával, de szívélyességben nem fog hátra maradni. E kérelmet Hunfalvy János is támogatta. Young Amerikába, Washingtonba hívta meg a gyűlést, négy év múlva, midőn a függetlenség százados évfordulóját fogják ünnepelni. Fölmerült egy régi meghívás is Svájcából. Végre abban állapodtak meg, hogy szokás szerint: a szervező bizottság jelölje ki a helyet. Valószínűleg Pestet fogják kijelölni, mert Amerika messze van, a svájci meghívás pedig nem újított meg hivatalosan. A jövő kongresszus három év múlva lesz.

— (A nagyváradi dalárünnepélyről) szept. 5-kéről írják: A mai pesti és kolozsvári vonattal ide érkezett dalárok óriási néptömeg által fogadtattak. A fellebogozott városn mozsár-lövések közt haladt át a menet a „Fekete sas“ vendéglő elé, hol Lukácsi polgármester lelkes beszéddel üdvözölte őket. Képviselve van 20 delegylet. Fogadtatás után díszelőadás volt a színházban. Előadás után ismerkedési estély.

— (Fölkérés) Folyó évi október hóban, több hírlapíró által szerkesztve, „Országgyűlési Naptár“ fog megjelenni, mely egyb, a most üsszejövő országgyűlésre vonatkozó közleményeken kívül — az angol parlamenti évkönyv mintájára — az összes képviselők rövid életrajzát fogja tartalmazni. Hogy e rovatot minél teljesebbé tessék: tisztellett fölkérjük a megválasztott képviselők barátait és pártbíveit, hogy az illető képviselő életrajzi adatait az „Országgyűlési Naptár“ szerkesztőségnek (Pest, egyetem-utca 4-ik szám, Heckenast nyomda) mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Pest, aug. 31. 1872. — Az „Országgyűlési Naptár“ szerkesztősége.

Nemzeti színház.

Péntek, aug. 30., „Julia“ Dráma 3 felv. Irta Fenillet; ford. Pauly. — „A miniszter előszobájában.“ Dramolet 1 felv. Irta Hahn Rezo.

Szombat, aug. 31., „Dom Sebastian.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerette Donizetti.

Vasárnap, szeptember 1. „A cigány.“ Eredeti nép-színű 3 felv. Irta Szilgietei.

Hétfő, szept. 2., „Tartuffe.“ Vigjáték 5 felv. Irta Molière; ford. Kazinczy G. — „Egy játszma pipnet.“ Vigjáték 1 felv. Franciaából ford. N. N. — (Bercsényi B. föllepteul.)

Kedd, szept. 3., „Tell Vilmos.“ Opera 4 felv. Zenéjét szerette Rossini.

Szerda, szept. 4., „A lowoodi árva.“ Dráma 2 szakaszbán. Irta Birchpeiffer S.; ford. Sz. — (Bercsényi utolsó föllepteul.)

Csütörtök, szept. 5., „Dom Sebastian.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerette Donizetti.

Szerkesztői mondanivaló.

— „Halvány vagyok.“ Hogy nem csügged hamar, az jól van; hogy jelszava: haladni, az még jobb. De a haladásra idő kell; s a csüggedetlen bátorság ne abban nyilvánkozzék, hogy egy visszatartott vers helyett két hasonlóval álljon elő, hanem abban, hogy a haladásra megkívántó időt és erőt ne kímélje. Tehát — a viszontlátásig!

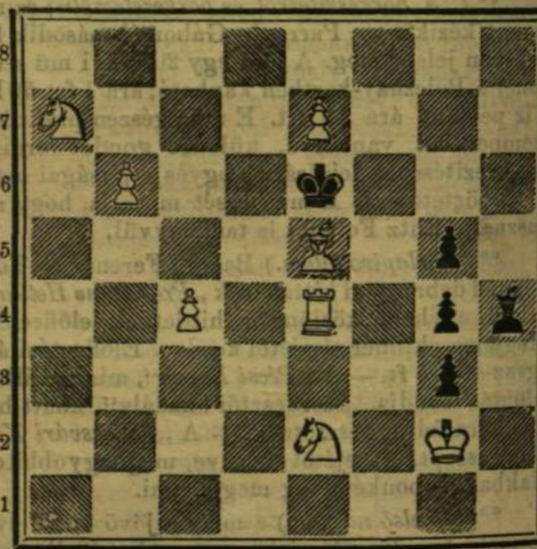
— „A bendeölgyi ütközet.“ De már csakugyan nem kell szerkesztői mondanivalókról gondoskodnunk; a szerzők maguk, készen küldik be. Imismét egy: „E meglehetősen kivitt, szerencsés alak, a művészeti költséget leg-alább közepleges követelmény-igényeinek megfelelő harcias epus-költemény, becses lapjának díszére váland!“ A költeményt ugyan nem közölhetjük (a nagy díszről ezúttal le kell mondanunk) — de megemlíthjük, hogy a bendeölgyi (?) ütközet 912-ben történik, a főhős benne egy Zerinyáry gróf (912-ben) nem kértünk többet ebből a sütéteből.

— Gyula, „Egy sir.“ Leszámítva azt, hogy az eszme már elkopott, a költő sirjának elhagyatottsága számtalanszor meg levén énekelve, a költemény elég csinos, hangja jól van találva, s a forma is meglehetősen gyakorolt kéze mutat. Ha nem közöljük is (az említett ok miatt), szivesen nyilatkozunk elismeréssel róla.

SAKKJÁTÉK.

667-ik sz. f. — Pap Dezsőtől (Miskolczon.)

Sötét.

Világos.

Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

A 662-ik számú feladvány megfejtése. (Bayer Kourádtól Olmützben.)

VII.

- 1. Bd6-e6+ Ke5-d5:
2. Be6-e5+ Kd5-e5:
3. Vb6-c5+ Ke6-f4
4. Ba8-a4+ Fe2-a1:
5. Vc5-d4 matt.

Helyesen fejtették meg: Vessprémben: Fülöp József. — Miskolczon: Czenthe József. — Gelsen: Glesinger Zeigmond. — Jászkeszen: Galambos István. — Kecskeméten: Galambos László. — N-Szalotán: Kovács Albert. — Apá-Keresztúron: Szántó. — A pesti sakk-kör.

TARTALOM.

Vajda János (arckép). — Vajda János költeményeiből. — Három cseresznyemag története, I. — A harkányi fürdő (képpel). — Szerbia új fejedelme (két képpel). — Magyar népmesék, V. — Ausztráliától Chináig. — Közlekedés postagalambokkal (képpel). — Egyveleg — Tarhat: Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Egy- és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Felölös szerkesztő: Nagy Miklós. (L. magyar-utca 21. sz.)

HIRDETÉSEK.

Azon fényes eredmények,

melyek

„kockáztatás nélkül is lehet nyerni“

czimü jel-gém alatt éretek, eléggé bizonyítják, hogy néhány hó lefolyása alatt, pénzváltó irodámnak, — mint nyilvános lapokban is olvasható volt, — a szerencse különösen kedvezett, arra indítottak, miszerint tekintve igen tisztelt vevőim érdekét, s hogy a t. cz. közönség a kínálkozó alkalmat megragadhassa, — különöment sorsjegyeket az alábbi táblázat szerint a legolcsóbb árákért részletfizetés mellett áruba bocsássak, s p.

Table with 5 columns: névleges érték, mai árfolyam, 12 havi részletre, 24 havi részletre. Rows list various lottery tickets like '1 darab 1864-ki állam-sorsjegy' with values in Ft and Kr.

Az itt jegyzett sorsjegyeken kívül megszerezhetők még nálam mindennemű belföldi- s a kormány által engedélyezett külföldi sorsjegyek részletfizetés mellett a legutányosb áron, melyek közül különösen: a dunagőzhajózási, triezsi-, Salm-, Pálffy-, Clary-, St-Genois-, badeni-, Windischgrätz-, Waldstein-, ineburcki-, Rudolf- és braunschweigi sorsjegyek ajánlatnak. — Az általam ajánlott sorsjegyek megvételénél a részletfizetési ív birtokosa kettős előnyt élvez, ugyanis: csekély havi részletfizetés által a sorsjegy birtokába jut, s a részletek befizetése tartalma alatt még kamatot is huz. — 1870 — óta nálam több fő- és számtalan melléknyeremény eszközöltetett igen csekély befizetéssel, e mellett 15,000 eredeti sorsjegy felül, — melyek nálam részletfizetés mellett vásárolhattak, adtam át a közönségnek, — melyek a sorsjegy birtokosok ma az eddigi nyereményeken kívül, az árfolyam emelkedésén is nyerne, minthogy én, credit-sorsjegyek részletfizetésre 150 fírt adtam el, melyek ma 190 ft., — 1864-ki sorsjegyek 110 ft., melyek ma 150 ft., — 1860-ki 100 fírt sorsjegyek, melyek ma 128 1/2 ft., — 1839-ki 200 fírt sorsjegyek, melyek ma 350 fírt állanak. — Pénzváltó-irodámban továbbá: mindennemű arany- és ezüst pénzék, állam- s magány értékpapírok, sorsjegyek, részvények és szelvények vásároltatnak s eladatnak, s tőzsdei megbízások a bécsi, frankfurti, londoni és párisi tőzsdék részére elfogadtatnak.

PORGES LAJOS,

bank- és váltóüzlete Pesten, Dorottya-utca 10. sz. alatt.

Vidats István gépgyára

Pesten, kétnyul-utca 8. sz.

ajánlja a t. gazdász urak becses figyelmébe legjobb szerkezetű világhírű

Vidats-ekéit, állítható taligáit, szecsakavóit, darálóit, Cséplőgépeit gőz- és loerőre, Kukorica-morzsolóit, gép-szóna-gereblyéit és VIDATS-rostáit s kitünő borsajtóit stb.

Biztos kütőből tudomásunkra esvén, mikép találkoznak külföldi gyárak, melyek gyárunk készítményeit, a Vidats-ekéket utáncsináltatni s a Vidats nevet is az így utáncsinált ekékre hamisan rányomatni szabadnak tartják.

Ezen jogtalan és méltánytalan, de e mellett ránk nézve káros eljárás ellen midőn ezennel határozottan tiltakozni kötelességünknek tartanók, egyszersmind figyelmeztetjük tisztelt gazdáinkat, kik gyárunkat megrendeléseikkel megtisztelni méltóztatnak, és azokat, kik gyárunk készítményeinek elárusításával foglalkozni óhajtanának, miszerint megrendeléseiket ezentul a hamis ekékkel megcsalás kikerülése tekintetéből közvetlenül gyárunkban Pesten, 2 nyul-utca 8. sz. megtenni sziveskedjenek.

— Képes árjegyzékeket kívánatra bérmentesen küldünk.

ÓVÁS.

Minthogy én, az itt oldalt látható Wheeler és Wilson varrógépek Manufacturing Compagnie New-Yorkban féle véd-markot, mint magyarországi képviselő a magas kir. magyar kereskedelmi miniszteriumnál, valamint a pestbudai kereskedelmi kamránál bejelenttettem, bator vagyok a t. cz. közönséget arra figyelmeztetni, hogy esakis azon varrógépek, melyek ezen véd-markot magukon horják, valódiak, — s fel vagyok jogosítva mindazon, a „Wheeler és Wilson Compagnie“ czég vagy bélyeggel hamisított utánczókat a törvény védelme alatt lefoglaltatni. 1289 (11—34)

OHM C. O., Pesten, Józsefstr 15. szám alatt.

Egyidejűleg képviselője a Grover és Baker Bostonban, — a Lamb-féle fagon kötésgépeknek U. St. New-York, s a Rudolf-féle szab. keztű-varrógépeknek. Kézi varrógépeknek lábitó-árványal vagy anélkül 30 fírt kezdve s feljebb.

Két tanonecz

14 éves körül, jó házból származottak, kik legalább is az elemi iskolákat végtezték, a részönt mesterséghez felvétetnek. 1355 (1)

Mühlich Lajos,

részöntő mesternél kiskereszt-utca 35. számú sajtó házában.

A földgömbbűn semmi féle növény sincs mely a légzés és emésztésre, valamint az egész ideg- s izom-rendszerre nézve oly állandóan kitünő hatással lenne, mint az indiai egyetemes szere a „Coca“ Peruból, melyet több tekintélyek mint: Humboldt A., Martius, Laza s többen a tudógumó tökéletes hiányát (például az Andeslakóknál) ugy a Koqueros mesés tájerejét (minden más tájszer használatá nélkül), mint szentannak bálnulva bizonyítják. Erro támaszkodva dr. Sampson tanár a coca növényt házában gyökereit tanulmányozás s kísérlet alá vevén, melynek bebizonyult végeredménye a legnehezebb betegségekben az

I. II. és III. számú coca-lapdacsok.

Az I. számú coca, torok-, mell- s tüdőfajdalmakban, ha mindjárt előrehaladott stadiumban volnának is azok, a legfényesebb eredményeket idézi elő. A II. sz. coca, eltávolítja az emésztés legmakacsabb háborgatását, gyomorhurut, aranyér bántalmakat, étvágyhiányt stb. A III. sz. coca a leghatásosabb s pótolhatlan gyógyszer általános idegyengülés, lépkor, méhgöres s nevezetesen a különleges gyengeségi állapotok (magbűlés, tehetlenség stb.) ellen. Ara 1 tal. lér vagy 2 ft. o. é. és 5 tallér vagy 10 ft. o. é. Kőzelebbit léd: a coca-növényről irt tudományos értekezéteből, mely a „Szercezenhez“ címzett gyógyszerkár által Mainzban, ingyért szolgáltatnak ki.

1357 (5—20)

Foulke és Társa ügyvédek és telepítők

New-York, 149 Broadway.

Uj könyv kertkedvelők számára.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten, (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárunknál kapható: (Falusi könyvtár 8-dik füzet.) Farkas Mihály.

A bogyar-gyümölcs tenyésztése.

Ára füzve 50 kr. Eddig megjelent:

- 1. Magyar méhészkönyv. Irta dr. Farkas Mihály. Második kiadás. (108 lap, 8-rét.)
2. Ügyes Mari, a kis konyhakertészne. Metzger műve után magyarítá István bácsi. Második kiadás. (126 lap, 8-rét.)
3. Takarmány-növények ismertetése és tenyésztése. Irta Farkas Mihály. (104 lap, 8-rét.)
4. Kereskedési növények művelése. Irta Reischer Endre. (104 lap, 8-rét.)
5. Juhtenyésztés és gyapju-ismeret. Irta Reischer Endre. (112 lap, 8-rét.)
6. Dely M. és J. Gyakorlati és elméleti sertésenyésztés. (VIII. és 72 lap, 8-rét.)
7. Apró majorság, vagyis a baromfi-tenyésztés foglalátja. Irta Farkas Mihály. (112 lap, 8-rét.)

Minden itt elősorolt tárgy a legmondósbabban esomagoltatik s küldetik el.

Traugott raktárának

A legkisebb megbizás a legyorsabban s legpontosabban eszközöltetik.

Mivel hírdetéseink utánoztatnak s hamisítanak, kérjük czügünket IV. osztálya. TRAUOGOTT FEITEL megjegyezni.

Mivel hírdetéseink utánoztatnak s hamisítanak, kérjük czügünket TRAUOGOTT FEITEL megjegyzeni.

- 1 kr. 5 db. jó aczéltoll.
- 1 » 2 » tolltartó.
- 1 » 1 » irókönyveske.
- 3 » egy ezüstözött érc kávéskanal.
- 2 » 1 db. finom pipere-zsappan.
- 3 » 1 » gyakorlati kulcstartó.
- 3 » 1 » kenőkefe.
- 3 » 2 köteg finom havannah szivar-papír.
- 3 » egy szabadalmazott cipő- s keztyűgomboló.
- 3 » egy db. radir-gummi.
- 3 » egy czérnabuzó gép.
- 3 » egy örök napjár.
- 3 » egy finom jegyzőkönyv.
- 3 » négy db. illatos pecsétiásvaz.
- 3 » egy bádogtálca.
- 3 » egy finom szebevaló tüzserszám. viaszgyufával.
- 3 » egy üveg kitinó „bécsi“ tinta.
- 4 » egy elegáns fénykép-keret.
- 4 » egy doboz festék 12 szinnel, s csocetol.
- 4 » egy ezüstözött gyűrű.
- 5 » egy zsebtűkőr.
- 5 » egy ajk-harmonika.
- 5 » egy cukorforgó.
- 5 » egy pár harisnyakötő.
- 5 » egy ezüstözött érc evőkanál.
- 5 » egy leányfogó-gép.
- 5 » egy csinos órádsz.
- 5 » egy üveg gyertyaellenző.
- 5 » egy » „ezüst-golyó“ legkitinó-nóbb érczisztító szer.
- 5 » igen sok nemű jákszer.
- 5 » különböző társajáték.
- 5 » egy szép képes-könyv szöveggel ellátva.
- 5 » egy finom mellűt.
- 5 » egy gyakorlati határidő-mutató.
- 5 » egy szép gyűrű.
- 5 » egy kávé tálca.
- 5 » egy finom világosság ellenző.
- 5 » egy db. glycerin- vagy növény-zsappan.
- 5 » egy db. viaszhajkenés.
- 5 » egy kauscuk utazófűsi.
- 5 » egy db. legjobb növény-fogpép.
- 5 » egy bádog takarékpénztár.
- 5 » egy pár nadragkimelő.
- 5 » egy csinos bádogharosna.
- 5 » egy vadász- vagy jelzősip.
- 5 » egy legjobb és gyakorlati szivartartó.
- 5 » egy skatulya 3 db. finom pecséti-viaszzsal.
- 5 » 12 db. irón.
- 1 » a leggyönyörűbb fényképek.
- 1 » egy szivarmetszők.
- 5, 10, 20, 30, 40, 50 kr. a legkülönbé-
lebb ajándék darabok nők, férfiak,
fiúk s leányok számára.
- 6 kr. egy tucazt hajfordító bőrből.
- 8 » egy gyermek-óra lánccsal.
- 10 » egy pár ezérnakestyű gyerme-
keknek.
- 20 » egy finom uri selyem nyakkendő.
- 10 » egy finom jegyzőkönyv.
- 10 » egy doboz 12 db. finom festékkel.
- 10 » egy valódi tajt-szipka.
- 10 » egy finom mellűt s fulbevalókészlet.
- 10 » egy üveg, finom illatos hajolaj.
- 10 » egy olló-láncz.
- 10 » egy nagy szarufűsi.
- 10 » egy zár kulccsal bőrdöndre.
- 10 » egy franczia s bécsi hüvelyk mért.
- 10 » egy csinos legyező.
- 20 » egy pár porcellán kávéscsésze.
- 15 » egy porcellán esomegő-tányér.
- 10 » egy gyakorlati szivarcsináló-gép.
- 10 » 100 db. kitinó varrótü.
- 10 » egy jó tárcza.
- 10 » egy pár gyermek-harisnya.
- 10 » egy pipa szárral.
- 10 » egy tajtétk szivarzzipka.

az egyedüli és általánosan elismert Traugott Feitel árnacsarkna, Bécsben, Kúrtnering 2. sz.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó által legújabb időben kiadó-hivatalában (Pest, egyetem-utca 4-dik szám) úgy mint minden könyvárúsnál kapható:

A pusztai herczegnő. Tavaszi levelek.
Regény. Beszély.
Irtá Marlitt E. Irtá Tóvölgyi Titusz.
Beniczky Irma. Második kiadás.
2 kötet. (Nyolczadrét, 575 l.) füzve 2 ft. (Nyolczadrét, 216) füzve 1 forint.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott sajtó nyomdájában Pesten 1872. (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Mindenkinek különös figyelmébe ajánlatik a

Dr. Forty-féle általános SEB-TAPASZ,

Dr. FORTY'SCHES PFLASTER
mely rendkívüli gyógyereje, elválasztó, érlelő s fájdalmat csillapító hatása által leggyorsabb, legbiztos s egyszerűen gyökeres gyógyulást eszközöl különösen bajokban. — Ily bajok a torokgyulladás, légcsőhurut, bőrkés-barnaság, nártyságyik (Croup, angina) mindennemű megsértések, harapás, szúrás, vágás vagy égés által támadható sebék, megforrasások, darázs- vagy méhszúrások, konok-fekélyek, zuzatok (contusiók) — meglepő gyors fájdalomcsillapítással — rögzített daganatok, gümők, tályogok, pokolvar

(carbunculus pustula maligna), megkeményedések, genyvedések, vérkelések, minden mirigybetegségek, görvélyes fekélyek, fagyderg, körömméreg, vadhus, tagszács, coantszú, kifözamisás és megárdulások, helyi csúsz; továbbá a szülés folytani lábfelfakadások, és sebek, fájós fekélyzet vagy már genyes női mell. — Sok nő már csirában volt emlőráktól, — a különben elkerülhetlen életveszélyes sebési műtétnék mellőrsével — egyedül ezen jeles sebtapasznak használata által menekült meg. Végre a testbe teljesen bemélyített bármennemű szálka, vagy darázs és méhfulánkja csupán ezen tapaszunk rövid idei használatá folytán annyira előtűnik, hogy azután a testből közönségesen szabad kézzel, sebészi műtét és fájdalom nélkül könnyen kihúzható, mire a seb gyógyulása nemsokára bekövetkezik. Ezen megbecsülhetlen gyógyszer, melynek jelesége leghitelesebb egyének számos s különös kívánatra bármikor felmutatható bizonyítványai által már régan a legfényesebben elismertett — rendkívüli, s legkülönműbb esetekben megpróbáltatásánál és feltűnő sikerűs eredményeinél fogva, melyek használata által még elavult bajokban is elérteinek, jól megalapított és elterjedt híret kétségbevonhatlanul igazolja. 1332 (3-6)

Egy csomag ára 50 kr., nagyobb csomag 1 frt. használati utasítással együtt, postán küldve 10 krallal több. — Egy frtnyi csomagnál kisebb szállítmány nem tejesítetik. Központi küldeményező raktár: PESTEN TÖRÖK JOZSEF gyógyszerész urnálkirály-utca 7-ik szám alatt.

Továbbá kapható Pesten: Jezovits M. udvari gyszárában, a Lipótvárosban, három korona- és marokkói-utca sarkán. — Formágyi F. gysz. 3 korona-utca 26 sz. — A „szent háromsághoz“ czimzett városi gyszárában a városbátéren és Emresz K. a városi-utczában az „arany orszálanhoz“ s ugyanannál az uri-utczában a „két mátrához.“ czimzett üzletében. — Botka és társánál a nagymező-utca 45. sz. — Budán: Pichler Győző kir. udv. gysz. A Krisztinavárosban Wlaschek E. gyógyszer. A Tabánban (Rácóváros): Ráth P. gyógyszerész fő-utca. Aradon: Szarka J. nál. — B-Ujfalun: Vass Jenő. — Békés-Csabán: Biener B. — Debreczenben: dr. Róthcsnek V. E. — Egerben: Tamásy K. gysz. — Duna-Földváron: Nádhera P. — Egerben: Plank Gy. Schüttag J. és Köllner Lőr. gyógyszer. — Eperjesen: Isépy Gy. — Érsekújvárott: Conlegner J. — Esztergomban: Kégl L. — Gyöngyösön: Mersits J. — Győrött: Lehner F. — Hajóson: Fallér J. postamester urnál. — H.-M.-Vasárhelyt: Wolf V. — H.-Szoboszlón: Beszedes J. — Jászberényben: Teschler E. — Kassán: Koregkó A., Wandraschek K. gysz., Megay G. és Hegedűs L. — Késmárkon: Generisch C. A. gysz. — Komáromban: Grötschel Zs. — Kún-Madaroson: Jung K. — Leván: Boleman Ede. — Makón: Weil M. — Miskolczon: Dr. Csáthi Szabó J. — M.-Szigeten: Héder L. — Mohácsban: Pryker Gy. gyógyszer. — N.-Kanizsan: Wajdits J. — N.-Szobaton: Pántotsek R. — N.-Varadon: Huzella M. — Nyírbathoron: Sstruhár J. — Nyiregyházan: Kovács S. — Pakson: Malatinszky S. — Pécsen: Sipőcz J. — Pozsonyban: Pisztróty B. — Rimaszombatban: Hamaliár K. — Rozsnyón: Pósch J. és Hirsch J. N. — Sümegben: Stamborszky. — Szabadkán: Bugárszky S. és König S. — Szathmaron: Jurcsko D. — Sz.-Fehérvárott: Braun J. — Szombathelyen: Pillich F. — Temesvárott: Pecher J. E. és Quiriny A. gysz. — Técsón: Ágoston Gy. — T.-Ujlakon: Rojók G. — Ungvárott: Koliczny J. és Lám Sándor gysz. — Veszprémben: Ferenczy K. — Zagrabbán: Mißbach Zs. — Zirczen: Tejfel J.

Bécsben: Plebán F. Xav. gyógyszerész urnál a régi tábori gyógyszerzárban István-tér Nr. 1. — Dr. Girtler gyógyszer. Freising Nr. 7. — Wisinger F. az „arany saához czimzett“ gyógyzárában, a Schwarzenberg-téren. Pragában: Fürst J. — Grazban: Dr. Grablovitz V. nál.

Erdélyország. Kolozsvárott: Binder K. gyógyszer. — Brassón: Fabiek E. és Gyertyánffy J. és fainál. — Hátszegen: Máté B. gyógyszer. — Magyar-Laposon: Breuer P. gyógyszer. M.-Vasárhelyt: Bucher M. — N.-Szebenben: Zöhner I. F. nál. — Szászváros: Rekert E. K.

Főraktár: Moldvaországban: Jassiban: Jassinski A. gyógyszerésznél. A t. cz. gyógyszerész és kereskedő urak, kik raktárt elvállalni hajlandók lennének, felszólítanak, miszerint a részbeni ajánlataikat ezen gyógyszer készítő-jéhez FORTY LASZLÓHOZ czimezve: Budára (Rácóváros, fútoza, 590. szám) beküldeni sziveskedjenek, ki megrendeléseket is pontosan teljesít. Vidéki bérmentes levelek általi megrendelések az árnak készpénzbeni bekludése, vagy postai utalvány, vagy utlevél mellett tűstént és legpontosabban teljesítetnek.

Bizonyítvány. Alólírott ezennel bizonyítom, miszerint a Forty orvos féle sebtapaszt — családi házamban — „légcsőhurut, hártyságyik és rögzött daganat, úgy szegezés ellen“ — használnván, az gyors és fájdalmat csillapítással — próbált több orvosi szerek ellenében, hathatósága által oly annyira használt, hogy csakis ennek tulajdoníthatom a fenti bajoknak sikeres és gyors orvoslását, illetőleg tökéletes gyógyulását, miert is ezen sajtókezüleg irt bizonyítványt tekintetes Forty László ur részére, az erre felkért két tanu jelenlétében, novem aláírásával megerősítvén — kiadtam. Zomborban, márczius hó 3-ik napján, 1870. évben. Seldy Ferencz s. k., levéltárnok. Előttünk: Satriéich Gyula s. k., mint tanu. Bikár Vasul s. k., mint tanu.

Mindennemű takaró-papíros (Makulatur) kapható Pesten, egyetem-utca 4-ik szám alatt.

Pest, szeptember 15-én 1872.

Előfizetési föltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikal Ujdonságok együtt: Egész évre 10 frt. — Fél évre 5 frt. Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. — Csupan Politikal Ujdonságok: Egész évre 5 frt. — Fél évre 2 frt. 50 kr.

Hírdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikal Ujdonságokat illetőleg: Egy négyezer hasábrött petti sor, vagy annak helye, egyszeri ígtatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többesri ígtatásnál csak 7 krajczárba számítottatik. — Kiadó-hivatalunk számára hírdetményeket előfog Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön ígtatás után 30 krajczár.

Trefort Ágoston.

A volt igazságügyminiszter rég hírelt s közelebből bekövetkezett visszalépésével, az igazságügyi tárcazt a volt vallás- és közoktatási miniszter, Pauler, vette át. Helyére a kormányelnök választása s a fejedelem bizalma azon férfit illeté, kinek arczképét nem először közli most a „Vasárnapi Ujság“, mert közeletünk egy régi munkását, a magyar alkotmányos életnek még a forradalom előtti szabadelvű ellenzék korából ismeretes, s azóta is a közügyek nem egy ágában, a szellemi és anyagi érdekek terén egyaránt tevékeny bajnokát tiszteljük benne.

Trefort Ágoston, az új kultuszminiszter, mint európai miveltésű s széles látókörű ember ismeretes. Hogy báró Eötvösnek sógora, az nála többet jelent, mint az esetleges rokoni összeköttetés egyszerű tényét; mert a nagy emberekkel való összeköttetés ép úgy szolgálhat előnyünkre, mint hátrányunkra, a szerint a mint az elővéleménynek s várakozásból ránk háru, megfelelni képesek vagyunk vagy nem; s a szerephez és munkakörhöz, mely a névhez kötve van, elég tehetségünk van, vagy nincs. Trefort viszonya Eötvöshöz nem határozódott abban, hogy két testvért bírtak nőül. Első fiataláguktól fogva szoros barátság fűzte őket össze. Közös eszmék lelkesítették s közös törekvések irányozták pályájukat. Már első irodalmi fellépéseiknél együtt találjuk őket. Az első „Budapesti Szemle“ kötetében egymás mellett áll nevek. Mikor a Kossuthtól átvett „Pesti Hírlap“ a nyugot-európai parlamentarizmus eszméinek közlönyévé vált, Szalay és Csengery mellett együtt látjuk a két „doctrinair“-t a hogy őket Eötvös idealizmusának fennszárnáló utait.

TREFORT ÁGOSTON.

Az 1848-diki miniszteriumban Eötvös tárczát nyert, Trefort mint államtitkár (Klauzál mellett) foglalt helyet. Mikor a vihar felhői veszterhesebbekké váltak, mintsem a békés munkálkodásra még idő s tér lehetett volna, együtt hagyták el a haza földjét. Együtt tértek vissza ismét. Az újabb alkotmányos küzdelmek megint szorosan egymás mellett találták a két régi barátot. S bár Eötvös ismét miniszter lön, mig Trefort csak magán ember maradt s anyagi érdekü vállalatok élén állott, teljes mértékben birta sógora bizalmát, be volt avatva terveibe, bele élte

ban, mintsem erőt érzett volna magában, biztos kézzel fogni fel s reszketés nélkül szőni tovább az előtte oly drága kéz által elejtett fonalat. „Ne kívánjátok tőlem“ — mondá — „hogy az ő még meleg székébe iljek.“ Az események úgy hozták magukkal, hogy két év mulva ez mégis megtörténjék. S az ország most azt várja, hogy Trefort az Eötvös félbehagyott munkáját fogja folytatni. Ime, mennyi érintkezési pont, a mi önkénytelenül is a két államférfi közötti összehasonlításra hívja föl a szemlélet. A sok hasonlat mellett lényeges különbség is van a két ember közt. Mint a kelmének színe és visszája, úgy állanak egymáshoz: ugyanaz s mégis más. Az Eötvös magas idealizmusa bizonyos fényt és zománcot kölcsönzött a kelme színének; költői szelleme virágokat himzett a sötétebb alapra, s ha forgattad, a mint a nap sugarai reá estek, különböző színekbe játszva csillogott; a meleg kedély lágyágot öntött rá, mint a bársonyra s érintése puha és mégis villanyos volt. Visszán hiányzik a zománc, a színek élénksége, s a rajz virágai; de a szálak erősebbek s a kelme tartósságának alapja abban gyökerezik. Trefort az anyagi érdekek körüli világos érzelmét párosítja a szellemiek iránti fogékonysággal. Ő a Széchenyi politikának hive, a ki azt tartá, hogy anyagi erő s nemzeti gazdagság emel a kultura magaslatára, a nélkül, hogy emezt, mint végzélt szem elől tévesztette vagy épen kicsinylette volna. E sorok írója, 1867-ben, a miniszterium megalakulása után kevéssel, a budai országház folyosóján találkozott Treforttal, épen a két ajtó között, melyek egyike a közoktatási, másika a közlekedési miniszteriumba vezetett. „E két ajtón belül van Magyarország jövője“ mondá Trefort. „Iskolák és vasutak: e két szóban van jövőnk programja; szellemi és